

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain täydentämistä saatavan vanhentumista koskevilla säännöksillä, koska vuoden 2004 alusta voimaan tuleva velan vanhentumisesta annettu laki ei koske sosiaalivakuutusetuuksia eikä veroa, julkista maksua tai muuta rahasaamista, joka saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä.

Lakeihin lisättäisiin vakuutusmaksujen ja muiden maksujen määräämistä ja perimistä, liikaa maksettujen vakuutusmaksujen takaisinsaantia sekä aiheettomasti maksettujen korvausten takaisinperintää koskevat vanhentumissäännökset.

Vakuutuslaitoksen olisi määrättävä vakuutusmaksu maksettavaksi viimeistään viiden vuoden kuluessa maksun erääntymisestä tai maksun määräämiselle asetetusta määräajasta ja perittävä maksu viidessä vuodessa maksun määräämisestä. Näitä vanhentumisaikoja ei voitaisi katkaista. Vakuutuksenottajan aiheettomasti maksaman vakuutusmaksun palautus vanhentuisi kymmenessä vuodessa maksun maksamisesta. Aiheettomasti maksettu korvaus olisi perittävä takaisin kymmenessä vuodessa sen maksamisesta. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluessa päätöksen antamisesta. Nämä vanhentumisaikat voitaisiin katkaista. Katkaisusta alkaisi uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Lisäksi säädettäisiin muiden tapaturmavakuutuslain mukaisten makselvoitteiden määräämistä ja perintää kos-

kevasta vanhentumisaikasta.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisen omavastuumaksun määräämistä ei voisi antaa päätöstä sen jälkeen kun viisi vuotta on kulunut maksun perimiselle asetetusta ajankohdasta. Omavastuumaksun palautusta olisi haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun palautusta koskeva hakemus olisi voitu aikaisintaan tehdä. Palautettavaa omavastuumaksua koskeva saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muutokset toteutettaisiin ottaen huomioon, että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen maksun yhteydessä.

Tapaturmavakuutuslakiin ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin tehtäisiin lisäksi vuoden 2004 alusta voimaan tulevasta hallintolaista johtuvat muutokset. Hallintolaki saatettaisiin koskemaan yleislakina työtapaturma-asioiden käsittelyä yksityisissä vakuutuslaitoksissa ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa. Muutoksilla säädettäisiin vähäisiä poikkeuksia hallintolain säännöksiin. Poikkeukset koskisivat muun muassa veloitavien päätösten tiedoksiantoa, virheen korjaamista ja alle 15-vuotiaan puhevallan käyttöä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2004.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lakisääteinen tapaturmavakuutus

Työtapaturmavakuutuksen menettelysäännökset

Tapaturmavakuutuslakiin (608/1948) sisältyy menettelysäännöksiä, joita noudatetaan käsiteltäessä tapaturmavakuutuslaitoksissa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa vakuuttamista, korvausten maksamista ja aiheettomasti maksettujen korvausten takaisinperintää koskevia asioita. Säännökset koskevat muun muassa vakuutus- ja korvausasian vireille tuloa, korvausasian selvittämistä, asianosaisen kuulemista, ratkaisumenettelyä, päätöksen muotoa ja päätöksen tiedoksi antamista. Lisäksi tapaturmavakuutuslakiin sisältyy säännöksiä, jotka koskevat menettelyä tapaturma-asiaain korvauslautakunnassa, jonka tehtävänä on edistää tapaturmavakuutuslain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja.

Tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momentin mukaan asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi käsiteltäessä vakuutuslaitoksessa vakuuttamisvelvollisuutta, korvausasiaa ja takaisinperintää sekä näihin rinnastettavia asioita, jos se on hänen etunsa vuoksi ilmeisen tarpeellista. Sikäli kuin tapaturmavakuutuslaissa ei muuta säädetä, asioiden käsittelyssä vakuutuslaitoksissa noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain (598/1982) 4, 6, 9—11, 16, 16a, 16 b, 21, 23 ja 24 pykälässä ilmaistuja periaatteita. Mainitut hallintomenettelylain säännökset koskevat asianosaisen neuvontaa, asiamiehen ja avustajan käyttöä, asiakirjassa olevan puutteen poistamista, esteellisyysperusteita, esteellisyuden vaikutusta, vajaavaltaisen puhevaltaa, edunvalvojan oikeutta käyttää puhevaltaa, edunvalvojan ja päämiehen kuulemista, asianosaiselle asetettavaa määräaikaasi asiakirjoissa olevan puutteen poistamiseksi ja selvityksen esittämistä varten sekä päätöksen s-

sältöä ja perustelemista. Tapaturmavakuutuslain 39-41 ja 41 a §:ään sisältyy lisäksi korvausasian vireille tuloa koskevia säännöksiä. Lain 41 a § §:n 1 ja 2 momentissa säädetään vakuutuslaitoksen velvollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin korvausasian vireille saattamiseksi sekä korvausasian selvittämiseen. Lain 41 b § sisältää määräyksiä korvauspäätöksen antamista ja korvauksen maksamista koskevista määräajoista sekä näiden laiminlyönnistä aiheutuvista seuraamuksista.

Hallintomenettelylain 16 §:n mukaan vajaavaltaisella on oikeus käyttää yksinään puhevaltaa sellaista tuloa ja varallisuutta koskevassa asiassa, jota hänellä on oikeus vallita. Vastaavanlainen säännös sisältyy holhoustoimesta annettuun lakiin (442/1999; jäljempänä holhoustoimilaki). Näiden säännösten voimaantulon yhteydessä tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momenttiin otettiin hallintomenettelylaista ja holhoustoimilaista poikkeava säännös, jonka mukaan alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Syynä tähän oli se, ettei katsottu asianmukaiseksi, että näin nuori henkilö voisi päättää tapaturmakorvauksen maksamiseen liittyvistä taloudellisesti merkittävistä asioista.

Tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momentissa poiketaan lisäksi hallintomenettelylain esteellisyyssäännöksistä. Sen mukaan vakuutuslaitoksen toimihenkilö voi sen estämättä, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään käsitellä asiaa, joka koskee vakuutuslaitosta työnantajana. Poikkeussäännöksen tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi, että vakuutuslaitoksen toimihenkilö voi käsitellä vakuutuslaitoksen omaan henkilökuntaan kuuluvaa työntekijää koskevaa tapaturmakorvausasiaa silloin, kun vakuutuslaitoksen henkilökunta on tapaturmavakuutettu kyseisessä vakuutuslaitoksessa.

Tapaturmavakuutuslain mukaiset päätökset toimitetaan asianosaiselle tiedoksi lähettämällä ne postitse kirjeellä tämän ilmoitta-

maan osoitteeseen. Myös asianosaista velvoittavia toimenpiteitä koskevat päätökset ja ilmoitukset, kuten vakuutusmaksujen maksuunpano, annetaan tiedoksi postitse kirjeellä ilman saantitodistusta. Noudatetun tiedoksiantotavan syynä on asioiden suuri määrä.

Tapaturmavakuutuslain 53 f §:n mukaan vakuutuslaitos voi asianosaisen suostumuksella poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos vakuutuslaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen. Asiavirheen saa korjata vain asianosaisen suostumuksella. Lisäksi vakuutuslaitoksen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe. Tällaista virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen. Mikäli suostumusta päätöksessä olevan virheen korjaamiseen ei saada, korjaaminen edellyttää, että lainvoimainen päätös puretaan lain 53 d §:ssä säädettyin edellytyksin. Lisäksi 53 f §:ssä säädetään korjauksen suorittamisesta ja korjatun päätöksen tiedoksi antamisesta sekä kiellosta valittaa vakuutuslaitoksen korjaamista koskevasta kielteisestä päätöksestä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa eräitä vakuuttamis- ja korvausvelvollisuutta koskevia tehtäviä. Liitto muun muassa maksaa korvaukset työtapaturmista niissä tapauksissa, joissa työnantaja ei ole vakuuttamisvelvollinen tai vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsitellessä tapaturmavakuutuslain mukaisia korvaus- tai vakuuttamisvelvollisuutta koskevia asioita noudatetaan tapaturmavakuutuslain 30 a §:n 2 momentin mukaan, mitä tapaturmavakuutuslaissa säädetään vakuutuslaitoksista. Lisäksi Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hoitaessa tapaturmavakuutuslain mukaisia toimeenpanotehtäviä noudatetaan soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa, kieliläissa (148/1992) ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään.

Lausuntoasioiden käsittely tapaturmasiain korvauslautakunnassa on tapaturmavakuutuslain 30 d §:n 4 momentin mukaan kirjallinen ja käsittelyssä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintomenettelylaissa, kieliläissa ja saamen kielen käyttämisestä viran-

omaisissa annetussa laissa säädetään. Koska lautakunta ei päättää kenenkään edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta, vaan antaa ainoastaan suosituksia, lautakuntaan soveltuu hallintomenettelylain 1 §:n 1 momentin soveltamisalassäänöksen perusteella vain sen 1—13 §.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen menettelysäännökset

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 9 §:n 1 momentin mukaan tapaturmavakuutuslain säännöksiä asianosaisen kuulemisesta ja eräiden hallintomenettelylain periaatteiden soveltamisesta tapaturmasioiden käsittelyssä, alle 15-vuotiaan puhevallan käytöstä, vakuutuslaitoksen palveluksessa olevan toimihenkilön esteellisyydestä, vakuutuslaitoksen palveluksessa olevan asiantuntijalääkärin asemasta, vakuutuslaitoksen tapaturma-asiassa antaman päätöksen tiedoksi antamisesta ja aiheettoman korvauksen takaisin perimisestä sovelletaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksessa.

Työtapaturmavakuutuksen vanhentumissäännökset

Tapaturmavakuutuslain mukaisissa asioissa noudatetaan yleissäännöksenä määräajasta velkomisasiossa ja julkisesta haasteesta velkojille annettua asetusta (32/1868, jäljempänä vanhentumisasetus) ja sen mukaista yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa sellaisiin saataviin, joiden vanhentumisesta ei ole tapaturmavakuutuslaissa erityissäännöstä. Vanhentumisaika alkaa saatavan syntymisestä. Perusteettoman edun palautusta koskeva vanhentumisaika alkaa, kun perusteeton etu on saatu tai kun oikeutetusti saatu etu osoitetaan myöhemmin perusteettomaksi. Vanhentumisasetuksen mukaan velan vanhentumisen katkaisun seurauksena alkaa kulua uusi kymmenen vuoden mittainen vanhentumisaika. Katkaisutoimi voi olla vapaaehtoinen tai katkaisu voidaan tehdä virallistoimin. Velkavastuu voidaan pysyttää voimassa miten pitkään tahansa katkaisemalla vanhentuminen ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut edellisestä katkaisuhetkestä.

Myös tapaturmavakuutuslakiin sisältyy vanhentumista koskevia erityissäännöksiä. Vahingoittuneen oikeus hakea tapaturmakorvausta ei pääsääntöisesti vanhene. Ainoastaan silloin, kun korvausasian vireille tulo on kohtuuttomasti viivästynyt vahingoittuneesta johtuvasta syystä, voidaan korvaus evätä viivästymisajalta, ei kuitenkaan vireille tuloa edeltävän vuoden ajalta. Lisäksi oikeus erääntyneeseen korvauserään tai muuhun suoritukseen on menetetty, jos sitä ei ole nostettu kolmen vuoden kuluessa. Tätä säännöstä on sovellettu vakuutuslaitoksen tai muutoksenhakuelimen lainvoimaisella päätöksellä myönnettyihin korvauseriin, jotka on suoritettu postiosoitukseksi korvauksensaajan nostettavaksi postitoimipaikkaan. Korvaus voidaan lain 47 §:n 3 momentin mukaan maksaa vain poikkeustapauksessa vakuutuslaitoksen hyväksymän syyn perusteella muulla tavoin kuin suoraan korvauksensaajan tilille. Tällöin erillistä korvauksen nostotoimenpidettä ei tarvita. Näin ollen säännöksellä ei ole juurikaan käytännön merkitystä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto voi tapaturmavakuutuslain 36 §:n mukaan määrätä vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneelle työntajalle maksun, joka vastaa kohtuulliseksi katsottavaa vakuutusmaksua enintään nelinkertaisena siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee. Maksua ei kuitenkaan voi määrätä pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta. Näin ollen oikeus määrätä maksu tätä pitemmältä ajalta vanhentuu.

Tapaturmavakuutusmaksu määrätään 35 a §:n mukaan vakuutuskausittain. Vakuutuskauden pituus on kalenterivuosi. Kesken kalenterivuotta voimaan tulevan vakuutuksen ensimmäinen vakuutuskausi päättyy kuitenkin vasta vakuutuksen alkamista seuraavan kalenterivuoden viimeisenä päivänä. Vakuutus voidaan myös irtisanoa neljännesvuosittain päättymään kesken vakuutuskauden. Vakuutusmaksun suuruuteen vaikuttaa muun muassa työntekijöille vakuutuskauden aikana maksetun palkan ja eri vastuuluokkiin kuuluvan työn määrä sekä erikoistariffoiduissa vakuutuksissa vakuutuskauden aikana vakuutusnottajan työssä sattuneet tapaturmat. Koska maksuun vaikuttavat seikat ovat selvillä lopullisesti vasta vakuutuskauden pää-

tyttyä, tapaturmavakuutusmaksu maksetaan vakuutuskauden aikana etukäteisarvioon perustuvana ennakkovakuutusmaksuna. Ennakkovakuutusmaksu on maksettava vakuutuslaitoksen määräämänä aikana. Vakuutusmaksun määrä tarkistetaan vakuutuskauden päättyttyä tasoitusvakuutusmaksulla vastaamaan lopullista tilannetta.

Mikäli peritty ennakkovakuutusmaksu on liian suuri, vakuutuslaitos palauttaa ylimääräisen osuuden tasoitusvakuutusmaksuna vakuutusnottajalle. Jos ennakkomaksu on liian pieni, vakuutuslaitos perii puuttuvan osuuden vakuutusnottajalta tasoitusvakuutusmaksuna. Tasoitusvakuutusmaksu on suoritettava vakuutusnottajalle tai perittävä tältä vakuutuslaitoksen määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä. Jos vakuutus päättyy kesken vakuutuskauden, tämä aika lasketaan vakuutuksen päättymisestä. Päättäneiden erikoistariffoitujen vakuutusten kohdalla tämä aika voidaan sopia kolmeksi vuodeksi. Vakuutusmaksu voidaan maksuun panna näiden määräaikojen jälkeen 37 §:n nojalla tapauksissa, joissa vakuutusmaksua ei voida määrätä sen vuoksi, että työnantaja on laiminlyönyt vakuutusmaksua varten välttämättömien tietojen antamisen tai on antanut vääriä tietoja. Vakuutuslaitos voi periä tällöin arvioidun vastuun perustella kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Lain 35 a §:ssä säädettyjä määräaikoja ei ole käytännössä tulkittu vanhentumissäännöksiksi, vaan lähinnä maksun erääntymisajoina.

Työntajan vakuutusmaksu saadaan tapaturmavakuutuslain 38 §:n 1 momentin mukaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961; jäljempänä veroulosottolaki) säädetään. Mainitun lain 11 §:n 1 momentin perusteella vakuutuslaitoksen oikeus saada työnantajalta vakuutusmaksu on menetetty, jollei sitä ole peritty viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Tätä viiden vuoden vanhentumisaikaa ei voida siten katkaista. Kyseessä oleva vanhentumisaika on tulkittu niin ehdottomaksi, ettei vakuutuslaitos ole

sen jälkeen myöskään voinut käyttää vanhentunutta saatavaa kuittaamiseen. Samaa vanhentumissäännöstä on sovellettu myös tapaturmavakuutuslain mukaisten vapaaehtoisten vakuutusmaksujen perintään, koska tapaturmavakuutuslain 57 §:n 5 momentin mukaan mainittuja vakuutuksia pidetään tapaturmavakuutuslain mukaisina vakuutuksina. Yhdenmukainen täytäntöönpanokelpoisuus on perusteltua, koska vakuutuslaitos ei voi kieltäytyä myöntämästä siltä haettua vakuutusta, vaikka vakuutuksen ottaminen on vapaaehtoisista.

Tapaturmavakuutuslain 38 b § ja 38 c §:ssä säädetään lisämaksuvelvollisuudesta, joka voidaan määrätä vakuutuksenottajalle ja vakuutuslaitokselle, jos vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin johdosta tapaturmavakuutuslain mukaiseen pakolliseen vakuutuksen perustuva korvaus jää joko osittain tai kokonaan turvaamatta. Näin määrätty lisävakuutusmaksu voidaan periä siten kuin verulosottolaisissa säädetään.

Tapaturmavakuutuslain 53 f §:n mukaan aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin. Pykälässä tarkemmin säädettyissä tilanteissa takaisinperinnästä voidaan kuitenkin osaksi tai kokonaan luopua. Jotta aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperiminen olisi mahdollista, virheellisen korvauspäätöksen tilalle on ensin annettava uusi muutettu korvauspäätös, jonka perusteella takaisinperintäpäätös vasta voidaan tehdä. Jollei asianosainen anna suostumusta virheellisen korvauspäätöksen muuttamiseen vahingokseen, vakuutuslaitoksen on haettava ensin sen poistamista vakuutusvoimasta.

Nykyisin tapaturmavakuutuslain mukaisen korvauksen takaisinperinnässä noudatetaan vanhentumisasetuksen mukaista yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa, joka alkaa kulua erikseen jokaisen korvauserän osalta sen maksamishetkestä lukien. Aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperinnan takarajaksi muodostuu kuitenkin käytännössä usein viisi vuotta, koska vakuutusvoimasta on vain erittäin painavista syistä poistanut virheellisen päätöksen, jonka antamisesta on kulunut yli viisi vuotta. Jos hakija on esimerkiksi tahallisesti salannut päätökseen olennaisesti vaikuttavia tietoja, poistopäätös on voitu tehdä yleisen kymmenen vuoden van-

hentumisajan puitteissa.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen vanhentumissäännökset

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 18 §:n 2 momentin mukaan sanotun lain mukainen vakuutusmaksu peritään maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaisen eläkevakuutusmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutusmaksun perimistä ja vanhentumista koskevat samat säännöt kuin maatalousyrittäjien eläkelain mukaista vakuutusmaksua. Tästä säädetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 18 §:n 1 momentissa ja 22 §:n 1 momentissa. Vakuutusmaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään. Vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvolliselta viimeistään maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa. Muutoin oikeus maksun saamiseen on menetetty. Työvahinkokorvauksesta saadaan vähentää maksamatta jääneet maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaiset vakuutusmaksut maatalousyrittäjien eläkeasetuksen (667/1967) säännöksiä noudattaen.

1.2. Työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan työttömyysturvan omavastuu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaiset vanhentumissäännökset

Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaan työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun. Työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun jokaisen palkanmaksun yhteydessä sellaiselta työntekijältä, jota koskee lakisääteinen tapaturmavakuutusvoima. Laissa säädetään erikseen tilanteista, joissa työttömyysvakuutusmaksun

maksuvelvollisuutta ei ole, vaikka tapaturmavakuutusmaksu on maksettava. Työttömyysvakuutusmaksu peritään lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun yhteydessä. Työnantaja vastaa vakuutuslaitokselle myös palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutuskaudelta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Maksun perintä tapaturmavakuutusjärjestelmän yhteydessä hoidetaan siten, että vakuutusmaksun muodostavat työttömyysvakuutusmaksun ennakko ja vakuutusmaksu. Ennakko on suoritettava vakuutusmaksukausittain etukäteen. Työttömyysvakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen vakuutuskauden päätyttyä. Tapaturmalain mukainen vakuutuskausi on pääsääntöisesti kalenterivuosi. Vakuutuskauden päätyttyä työnantaja antaa vakuutuslaitokselle palkkailmoituksen, jossa ilmoitetaan toteutuneet palkat. Palkkailmoituksen perusteella vakuutuslaitos määrää lopullisen vakuutusmaksun. Mikäli peritty ennakko on liian suuri, vakuutuslaitos palauttaa ylimenevän osuuden työnantajalle. Jos ennakkomaksu on liian pieni, vakuutuslaitos perii puuttuvan osuuden työnantajalta. Laissa ei ole erityisiä säännöksiä siitä, missä ajassa lopullinen vakuutusmaksu on määrättävä tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen vakuutuskauden päätyttyä.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisissa asioissa noudatetaan yleissäännöksenä vanhentumisasetusta ja sen mukaista yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa. Vanhentumisaika alkaa saatavan syntymisestä. Vanhentumisasetuksen mukaan velan vanhentumisen katkaisun seurauksena alkaa kulua uusi kymmenen vuoden mittainen vanhentumisaika. Velkavastuu voidaan pysyttää voimassa miten pitkään tahansa katkaisemalla vanhentuminen ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut edellisestä katkaisuhetkestä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto voi tapaturmavakuutuslain 36 §:n mukaan määrätä vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneelle työntajalle maksun, joka vastaa kohtuulli-

seksi katsottavaa vakuutusmaksua enintään nelinkertaisena siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee. Maksua ei kuitenkaan voi määrätä pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta. Näin ollen oikeus määrätä maksu tätä pitemmältä ajalta vanhentuu. Työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaisia säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun edellä mainitun tapaturmavakuutuslain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Oikeus määrätä työttömyysvakuutusmaksu takautuvasti vakuutuksen laiminlyöntitapauksessa vanhentuu siten samoin kuin oikeus määrätä tapaturmavakuutusmaksu.

Jos työnantaja on antanut vääriä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, työttömyysvakuutusmaksu voidaan panna maksuun tapaturmavakuutuslain 37 §:n nojalla. Vakuutuslaitos voi periä tällöin arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat.

Työttömyysvakuutusmaksu ja viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin veroulosottolaisaa säädetään. Mainitun lain 11 §:n 1 momentin perusteella vakuutuslaitoksen oikeus saada vakuutusmaksu on menetetty, jollei sitä ole peritty viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Tätä viiden vuoden vanhentumisaikaa ei voida siten katkaista.

Työttömyysturvalain (1290/2002) uudistuksen yhteydessä muutettiin työttömyysturvan lisäpäiväoikeutta koskevia ehtoja. Ennen vuotta 1950 syntyneelle työnhakijalle, joka on täyttänyt 57 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä, voidaan enimmäisajan estämättä maksaa palkansaajan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona hän täyttää 60 vuotta. Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle voidaan enimmäisajan estämättä maksaa palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 65 vuotta, jos hän on täyttänyt 59 vuotta ennen

enimmäisajan päättymistä ja on enimmäisajan täyttyessä ollut 11 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla työssä vähintään 5 vuotta viimeisen 20 vuoden aikana. Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneiden lisäpäiväoikeuden rahoittamiseksi säädettiin työttömyysetuukseen rahoituksesta annetussa laissa työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksusta. Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevat säännökset tulevat voimaan tammikuun 1 päivänä 2009.

Työttömyysvakuutusrahasto vastaa työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun määräämisestä ja perimisestä. Työttömyysetuukseen rahoituksesta annetun lain 24 §:n mukaan työttömyysturvan omavastuumaksun ovat velvollisia maksamaan valtion tilivirasto ja liikelaitos sekä työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä. Omavastuumaksun perusteena lain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruusena maksettavaksi lisäpäivien alkamisesta siihen saakka, kun hän täyttää 63 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä. Omavastuun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kun hän täyttää 63 vuotta. Täysimääräinen omavastuu on 80 prosenttia edellä mainituissa tapauksissa tarkoitetusta etuusmenosta.

Jos työnantaja on tehnyt irtisanomansa lisäpäiviin oikeutetun henkilön kanssa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ja työntekijä on ollut sanotussa työssä vähintään vuoden, työttömyysvakuutusrahasto palauttaa työnantajalle hakemuksesta sen osan lisäpäivien omavastuumaksusta, jota koskeva osa jää käyttämättä. Jos työnantaja irtisanoo työntekijän uudelleen, peritään omavastuumaksu heti työttömyyden alkaessa sen estämättä, mitä 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään.

Työttömyysvakuutusrahasto antaa omavastuumaksun määrästä, palauttamisesta ja omavastuumaksun perimättä jättämisestä kir-

jallisen päätöksen. Omavastuumaksun perimistä tai palauttamista koskevan päätöksen antamiselle ei ole asetettu määräaika. Päätöksellä asetettu omavastuumaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään. Omavastuumaksu on menetetty, jollei sitä ole peritty viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpannut. Tätä viiden vuoden vanhentumisaikaa ei voida siten katkaista.

2. Muutostarpeet

2.1. Työtapaturmavakuutus ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus

Julkisen hallintotehtävän hoitaminen

Vuoden 2004 alusta voimaan tuleva hallintolaki (434/2003) on hallinnon toimintaa sääntelevä yleislaki, jossa säädetään hyvän hallinnon perusteista ja hallintoasioissa noudatettavasta menettelystä. Hallintolaki korvaa sillä kumottujen hallintomenettelylain, asiakirjain lähettämisestä annetun lain (74/1954) ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/1966) säännökset. Hallintolakiin on pyritty kokoamaan hallintoasian käsittelyssä noudatettavat menettelysäännökset sekä hallinnon palvelujen laadun vähimmäisvaatimukset mahdollisimman kattavasti siten, ettei muuhun lainsäädäntöön tarvitsisi ottaa samaa asiaa koskevia säännöksiä. Muussa laissa ei myöskään tulisi tarpeettomasti viitata hallintolain säännöksiin.

Hallintolakia on pääsäännön mukaan noudatettava kaikentyyppisten julkisen hallintotehtävien hoitamisessa sekä hallintoasioiden vireillepanoon, käsittelyyn ja tiedoksiantoon liittyvässä menettelyssä. Hallintolain 2 §:n nojalla laki tulee suoraan sovellettavaksi myös lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpaneviin yksityisiin vakuutuslaitoksiin, Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen, Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon ja tapaturmasiain korvauslautakuntaan siltä osin kuin ne hoitavat julkista hallintotehtävää, jollei erikseen toisin säädetä.

Hallintolakia koskevan hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM29/2002vp) mukaan eri hallinnonaloilla on selvitettävä tarpeet ja mahdollisuudet yhteensovittava erityislainsäädäntö hallintolain kanssa siten, että tarve poiketa hallintolain säännöksistä jää mahdollisimman vähäiseksi. Hallintolain 5 §:n mukaan, jos muussa laissa on hallintolaista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan hallintolain asemasta.

Kuten edellä todettiin, tapaturmavakuutusjärjestelmässä sovelletaan nykyisin 41a §:n viittaussäännösten nojalla soveltuvin osin hallintomenettelylain keskeisiä periaatteita. Valtaosa hallintomenettelylain säännöksistä on otettu hallintolakiin samansisältöisinä. Joidenkin hallintomenettelylain säännösten sanamuotoa on hallintolakiin siirtämisen yhteydessä täsmennetty ja hallintolaki sisältää myös joitakin aivan uusia säännöksiä. Kuten aikaisemmin todettiin tapaturmavakuutuslaki poikkeaa hallintomenettelylaista asianosaisen kuulemisen, alle 15-vuotiaan puhevallan käytön ja eräiden esteellisyysäännösten osalta. Tämän lisäksi tapaturmavakuutuslakiin sisältyy korvauksen hakemiseen, vakuutus- ja korvausasian selvittämiseen ja käsittelyyn, päätösten sisältöön ja tiedoksiantoon sekä päätösten korjaamiseen liittyviä erityisiä menettelysäännöksiä.

Uuden hallintolain voimaantulon myötä on tarkistettava, mitkä edellä mainitusta tapaturmavakuutuslain menettelysäännöksistä tulee kumota, muuttaa tai säilyttää entisellään ja onko tarpeen lisätä joitakin uusia erityisäännöksiä. Tällöin on otettava huomioon muun muassa perustuslain vaatimukset ja hallintolain hyvän hallinnon tavoitteet. Tältä osin keskeiset säännökset sisältyvät perustuslain 19 ja 21 §:ään ja 80 §:n 1 momenttiin. Hallintolain keskeinen tavoite on, että sitä noudatettaisiin hallinnon yleislakina kaiken tyyppisten julkisten hallintotehtävien hoitamisessa sekä hallintoasioiden vireillepanoon, käsittelyyn ja tiedoksiantoon liittyvässä menettelyssä ja että muuhun lainsäädäntöön sisältyviä yksittäisiä säännöksiä voitaisiin mahdollisimman laajasti kumota tarpeettomina. Hallintolain 5 § mukaan hallintolaista voidaan poiketa vain lain tasoisin säännöksin.

Esteellisyys

Hallintolain 28 §:ssä on lueteltu hallintolain mukaiset esteellisyysperusteet. Sen 1 momentin 4 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle on odotettavissa asian ratkaisusta erityistä hyötyä tai vahinkoa. Tämä esteellisyysäännös on ongelmallinen vakuutuslaitoksen toimihenkilön osallistuessa yksittäisen asian käsittelyyn. Tapaturmavakuutuslaitokset ovat lain nojalla velvolliset hoitamaan tapaturmavakuutuslain ja ammattitautilain täytäntöönpanoon kuuluvia tehtäviä. Näissä tehtävissä vakuutuslaitosten toimihenkilöt joutuvat käsittelemään ja ratkaisemaan vakuutuslaitoksessa työtapaturman varalta turvan järjestäneitä työnantajia, näiden pal veluksessa vakuutettuina olevia työntekijöitä sekä yrittäjiä koskevia tapaturmavakuutuksen toimeenpanoon kuuluvia asioita. Samoin vakuutuslaitoksen toimihenkilöt joutuvat käsittelemään samassa vakuutuslaitoksessa tapaturmavakuutettuina olevien, vakuutuslaitoksen omaan henkilökuntaan kuuluvien henkilöiden työtapaturma-asioita. Viimeksi mainitun osalta tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momentissa säädetään nykyisin käsittelyn mahdollistava poikkeus hallintomenettelylain vastaavista esteellisyysäännöksistä.

Puhevallan käyttäminen

Hallintolain mukaan vajaavaltaisella on oikeus käyttää yksinään puhevaltaa asiassa, joka koskee hänen vallitsemaansa tuloa tai varallisuutta. Holhoustoimilain 25 §:n mukaan vajaavaltaisella on oikeus määrätä, mitä hän on vajaavaltaisuuden aikana työllään ansainnut ja siitä, mikä on tullut tällaisen omaisuuden sijaan. Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) mukaan myös alle 15-vuotias henkilö voi tehdä työsopimuksen huoltajansa suostumuksella. Lisäksi peruskoulujen vuosiluokilla 7-9 olevat oppilaat ovat opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain (1318/2002) mukaisen tapaturmasuojan piirissä. Viimeksi mainitun lain mukainen tapaturmaturva ja sitä koske-

va puhevallan käyttö määräytyy tapaturmavakuutuslain säännösten nojalla. Alle 15-vuotiaan ansionmenetykskorvauksen perusteena käytetään tapaturmavakuutuslain 28 §:n mukaan vähintään mainitun lain mukaisen vähimmäisvuosityöansion kaksinkertaista määrää. Siksi on mahdollista, että alle 15-vuotiaalle henkilölle voidaan myöntää tapaturman seurauksena muun muassa pysyvä toimeentuloetuus ja haittakorvaus. Holhousvoimilain voimaan tullessa tapaturmavakuutusjärjestelmässä pidettiin tärkeänä, ettei alle 15-vuotias voisi käyttää puhevaltaa tapaturmakorvausta koskevassa asiassa, joissa kysymys voi olla merkittävästä taloudellisesta etuudesta. Tällainen poikkeussäännös on edelleenkin tarpeen.

Myös tapaturmavakuutuslain 42 §:ään sisältyy hallintolaista poikkeava, puhevallan käyttöä koskeva säännös. Säännös koskee puhevallan käyttämistä tilanteissa, joissa asianosainen ei iän, sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi itse kykene hoitamaan asioitaan eikä hänelle ole ehditty määrätä edunvalvojaa. Tällaisissa tapauksissa korvauksenhakijan puhevaltaa voi käyttää vakuutuslaitoksen hyväksymä asianosaisen lähiomainen tai muu henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänestä. Säännös on otettu lakiin asianosaisen etua ajatellen. Se on asianosaisen edun vuoksi edelleen aiheellista säilyttää tapaturmavakuutuslaissa, koska hallintolaissa on rajoitetumpi puhevallan käyttäjien piiri.

Kuuleminen

Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolaissa on erikseen mainittu, milloin asian saa ratkaista asianosaista kuulematta. Kuuleminen voidaan jättää toimittamatta esimerkiksi silloin, kun se on ilmeisen tarpeetonta.

Tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momentin mukaan asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos se on hänen etunsa vuoksi ilmeisen tarpeellista. Työtapaturmista voidaan maksaa paitsi ansionmenetykskorva-

uksia myös korvausta yleisestä pysyvästä haitasta, sairaanhoidon ja kuntoutuksen kustannuksista sekä erilaisia lisiä, kuten haittalisiä. Korvaukset myönnetään useimmiten määräaikaisina vahingoittuneen terveydentilan ja muiden olosuhteiden muutoksia seuraten. Tapaturmakorvausasia tulee säännönmukaisesti vireille työantajan tekemällä tapaturmailmoituksella, jonka jälkeen vakuutuslaitos on velvollinen omasta aloitteestaan huolehtimaan korvausasian selvittämisestä. Vahingoittunut ei säännönmukaisesti tee varsinaista korvaushakemusta, vaan vakuutuslaitos selvittää vahingoittuneen oikeuden eri korvauksiin vahingoittuneen toimittamien sekä vakuutuslaitoksen eri tahoilta pyytämien selvitysten perusteella.

Nykyisin kuulemisvelvollisuuden katsotaan koskevan lähinnä tapauksia, joissa korvaus joltakin osin evätään ja vakuutuslaitos on saanut sellaista selvitystä, jonka osalta vahingoittuneella ei ole ollut mahdollisuutta lausua kantaansa. Siksi esimerkiksi hoitavan lääkärin ja vahingoittuneen toimittamista lääkärin lausunnoista ei ole enää tarpeen erikseen kuulla vahingoittunutta. Sama koskee vakuutuslaitoksen eri viranomaisten, kuten verottajan ja Eläketurvakeskuksen rekisteristä saamia tietoja, jotka vahingoittunut voi itse saada halutessaan suoraan rekisterien pitäjältä. Vahingoittunutta on kuultu muun muassa silloin, kun on ollut aihetta epäillä saatujen tietojen kiistattomuutta tai niiden puutteellisuutta ja kun vahingoittuneen näkemyksellä saattaa olla asian ratkaisussa merkitystä. Tarvetta varsinaiseen kuulemiseen vähentää se, että vakuutuslaitoksen on huolehdittava siitä, että asian ratkaisua varten tarvittava selvitys hankitaan korvauksenhakijalta ja muulta asianosaiselta.

Käytännössä tapaturma-asioissa noudatetut kuulemisen periaatteet eivät ole olennaisesti poikenneet hallintomenettelylaista. Tapaturmavakuutuslain 41 a §:n 3 momenttiin sisältyvä kuulemisvelvoitteen määrittely ei kuitenkaan vastaa sanamuodoltaan hallintolain 34 §:ää. Edellä olevan perusteella sekä perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen asianosaisen kuulemisen merkitystä korostavat säännökset huomioon ottaen tapaturmavakuutuslaissa ei ole aiheellista säilyttää hallintolaista poikkeavaa kuulemissäännöstä.

Asian selvittämisvelvollisuus

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Hänen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen. Hallintolain selvittämisvelvollisuudessa lähtökohtana on, että velvoittavien hallintopäätösten kohdalla selvitysvelvollisuus on pääsääntöisesti viranomaisella ja edunsvovien päätösten osalta asianosaisella itsellään.

Tapaturmavakuutuslain menettely poikkeaa edellä mainituista periaatteista. Tapaturmavakuutuslain 41 §:n mukaan tapaturma-asia tulee yleensä vireille vahingoittuneen työnantajan tekemällä tapaturmailmoituksella. Lisäksi vakuutuslaitokselle on toimitettava lääkärin antama selvitys vammasta tai sairaudesta. Tämän jälkeen vakuutuslaitoksen velvollisuutena on 41 a §:n 1 momentin mukaan huolehtia mahdollisimman nopeasti korvausasian ratkaisua varten tarvittavan selvityksen hankkimisesta. Vakuutuslaitoksen on myös ryhdyttävä toimenpiteisiin korvausasian vireille tuloa varten, jos sen tietoon on muulla tavoin saatettu tapaturma, jonka johdosta vakuutuslaitos voi joutua suorittamaan korvasta. Lain 45 §:ssä säädetään lisäksi maksussa olevia korvauksia koskevasta vahingoittuneen oma-aloitteisesta tietojenantovelvollisuudesta. Muutoin vahingoittuneen velvollisuus toimittaa tietoja perustuu pääsääntöisesti vakuutuslaitoksen tekemään pyyntöön. Lain 41 b §:ssä säädetään korvausasian ratkaisemista ja korvauksen maksamista koskevista määräajoista sekä niin sanotusta korvaustakuumenettelystä, jolla vahingoittunut voi saattaa viivästyneen korvausasian Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsiteltäväksi. Näin ollen tapaturmakorvausasioissa asian pääasiallinen selvittämisvelvollisuus on järjestelmää toimeenpanevalla vakuutuslaitoksella.

Lain 41 c §:ssä säädetään lisäksi vakuutuslaitoksen velvollisuudesta antaa työntekijälle tämän korvausasiassa tarvitsemaa yleistä neuvontaa ja palvelua sekä Tapaturmavakuu-

tuslaitosten liiton velvollisuudesta huolehtia neuvonnan ja palvelun antamisesta laiminlyöntitapauksissa. Säännökset on otettu lakiin, kun tapaturmavakuutusjärjestelmän toimeenpano avattiin ulkomaiselle kilpailulle. Lain 41 d §:ssä on lisäksi säännös, joka koskee lääkärin osallistumista vakuutuslaitoksessa korvausasian käsittelyyn.

Tapaturmavakuutusjärjestelmä on kollektiiviseen vastuuseen perustuva lakisääteinen sosiaalivakuutusjärjestelmä, joka rahoitetaan työnantajilta ja yrittäjiltä perittävien vakuutusmaksuin. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus rahoitetaan valtion, vakuutettujen sekä Kansaneläkelaitoksen ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen osuudella. Siksi on tärkeää, että perittävät vakuutusmaksut ja myönnettävät etuudet voitaisiin vahvistaa mahdollisimman oikeiden tietojen perusteella. Laissa pitää olla riittävän yksityiskohtaiset säännökset selvittämisvelvollisuuden jakautumisesta asianosaisen ja vakuutuslaitoksen kesken sekä selvittämisvelvollisuuden laiminlyönnin seurauksista. Tapaturmavakuutusjärjestelmän asioiden selvittämisvelvollisuutta koskevat tarpeet on otettu huomioon edellä mainituissa tapaturmavakuutuslain erityissäännöksissä. Ne poikkeavat hallintolaita korvauksenhakijan eduksi ja ovat myös yksityiskohtaisemmat kuin hallintolain säännökset. Siksi nykyiset asian selvittämisvelvollisuutta koskevat säännökset on tarpeen säilyttää edelleenkin tapaturmavakuutuslaisa.

Asia- ja kirjoitusvirheen korjaaminen

Hallintolain 50 ja 51 §:ssä säädetään asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta. Hallintolain mukaan päätöksessä olevan asiavirheen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää hänen suostumustaan. Suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätöksessä olevan ilmeisen kirjoitusvirheen osalta lähtökohtana on, että virhe on korjattava. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata asianosaisen vahingoksi, jos se johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen eikä virhe ole aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Tapaturmavakuutuslain 53 f §:n mukaan

päätöksessä olevaa asiavirhettä ei saa missään tilanteessa korjata asianosaisen vahingoksi, jollei hän ole antanut korjaamiseen suostumustaan. Ilmeistä kirjoitusvirhettä, joka johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen, ei saa missään tilanteessa korjata. Siten tapaturmavakuutuslaissa on hallintolain säännöksiä rajoitetumpi mahdollisuus korjata päätöksessä oleva asia- tai kirjoitusvirhe henkilön vahingoksi.

Hallintolain 6 §:ssä nimenomaisesti säädetty luottamuksensuoja asettaa erityisen suuria vaatimuksia tapaturmavakuutusta hoitavan vakuutuslaitoksen toiminnalle. Tapaturmakorvausasioiden monimuotoisuuden vuoksi virheen ilmeisyys ja asianosaisen myötävaikutus virheen syntymiseen on usein tulkinanvaraista. Myös lopputuloksen kohtuuttomuutta yksittäisen asianosaisen kannalta on usein vaikea arvioida. Siksi tapaturmavakuutuslaissa olisi aiheellista säilyttää hallintolakiä tiukempi sääntely virheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi.

Päätöksen tiedoksianto

Hallintolain 59 §:n mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Lain 60 §:n mukaan todisteellinen tiedoksianto toimitetaan pääsääntöisesti postitse saantitodistusta vastaan. Tiedoksianto on toimitettava perille saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulu muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Hallintolain perustelujen mukaan velvoittavia päätöksiä ovat kaikki sellaiset päätökset, joissa asetetaan jokin toiminnallinen velvoite, esimerkiksi maksuvelvoite. Todisteellista tiedoksiantotapaa perustellaan henkilön mahdollisuudella reagoida mahdollisen määräajan kuluessa.

Tapaturmavakuutuslakiin perustuvat vastaanottajaa velvoittavat päätökset toimitetaan asianosaiselle tiedoksi postitse tämän vakuutuslaitokselle ilmoittamaan osoitteeseen. Jollei muuta näytetä, päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu asianosaisen osoitteeseen. Siten mää-

räjän kuluminen voidaan valituksen osalta arvioida tarvittaessa uudelleen, jos asiassa esitetään riittävä selvitys siitä, ettei päätöstä ole saatu tiedoksi seitsemän päivän kuluessa sen postituspäivästä. Asianosainen saa hakea muutosta vakuutusmaksun ja muiden tapaturmavakuutuslain perusteella määrättyjen maksujen maksuunpanoon perustevalituksella kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Vaaraa oikeusturvan menetykseen ei käytännössä näissä asioissa ole, koska vakuutusmaksut siirtyvät jo huomattavasti aikaisemmin ulosottooperintään, jolloin perustevalitusmahdollisuus on edelleen käytettävänä.

Tapaturmavakuutuslaitokset antavat tuhansia massaluonteisia velvoitteita tiedoksi vuosittain. Lähinnä nämä ovat vakuutusmaksujen maksuunpanoja. Maksuunpano perustuu asianosaisen toimintaan ja siihen liittyviin lakisääteisiin velvoitteisiin. Maksuunpano ja takaisinperintäpäätösten toimittaminen perille saantitodistusta vastaan merkitsisi vakuutuslaitosten työmäärän ja hallintokustannusten lisääntymistä ja käsittelyn hidastumista. Siten tapaturmavakuutusjärjestelmän toimeenpanon toimivuuden kannalta on perusteltua, että myös velvoittavat päätökset voitaisiin lähettää jatkossakin tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä.

Vanhentumislainsäädännön uudistaminen

Vanhentumisasetus on kumottu vuoden 2004 alusta voimaan tulevalla velan vanhentumisesta annetulla lailla (728/2003; jäljempänä vanhentumislaki), joka korvaa samalla vanhentumisasetuksen. Vanhentumislaki on luonteeltaan yleislaki. Sitä sovelletaan, jollei muualla laissa ole poikkeavia säännöksiä. Vanhentumislakia ei kuitenkaan sen 1 §:n mukaan sovelleta eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla taikka lakisääteisen vakuutuksen perusteella suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen tai muuhun etuuteen eikä rahasaamiseen, joka saadaan perä ulosotto-toimin ilman tuomiota tai päätöstä. Vanhentumislakia sovelletaan muun muassa perusteettoman edun palautukseen. Vanhentumislain säännökset tulevat kuitenkin sovelletta-

vaksi vain, jollei erityislainsäädännöstä muuta johdu.

Vanhentumislain mukainen ensisijainen yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta, joka alkaa kulua pääsääntöisesti siitä, kun velka erääntyy maksettavaksi. Laissa on määritelty tilanteet, joissa kolmen vuoden määräaika sovelletaan. Takaisin perittävän etuuden ja aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun maksuunpanon vanhentumisaika alkaa siitä, kun etuuden tai maksun suorittaja on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää aiheettomasti maksetusta etuudesta tai suoritetusta vakuutusmaksusta ja niiden saajasta. Vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta sen jälkeen, kun velasta on annettu lainvoimainen tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio. Yleisen kolmen vuoden vanhentumisaajan rinnalla on toissijainen kymmenen vuoden vanhentumisaika, joka alkaa saatavan perusteena olevasta tapahtumasta. Laissa on myös säännökset siitä, kuinka velan vanhentuminen voidaan katkaista. Myös vanhentumislain mukaan velkavastuu voidaan pitää voimassa miten pitkään tahansa katkaisemalla vanhentuminen ennen kuin edellinen vanhentumisaika on kulunut umpeen.

Ulosottolain muuttamisesta annettu laki (679/2003) tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2004. Sen mukaan ulosoton vireille tulo ja täytäntöönpano edellyttävät, että hakijalla on täytäntöönpanokelpoinen ulosottoperuste, jota koskeva oikeus ei ole lakannut maksun vanhentumisen tai muun syyn vuoksi. Ulosottoperuste on lain mukaan täytäntöönpanokelpoinen 15 vuoden ajan. Jos ulosottoperusteesta tarkoitettu velkoja on luonnollinen henkilö tai jos korvaussaatava perustuu rikokseen tai yhteiskuntapalveluun, ulosottoperuste on pääsääntöisesti täytäntöönpanokelpoinen 20 vuoden ajan. Tuomioistuimien voi poikkeustapauksissa velkojan kanteesta pidentää määräaika kymmenen vuotta. Täytäntöönpanokelpoisuus merkitsee, että oikeus maksun perimiseen ulosoton kautta menetetään lopullisesti määräajan kuluttua umpeen. Lainmuutos on osittain taannehtiva. Jos ulosottoperuste on annettu ennen 1 päivää maaliskuuta 1993, täytäntöönpanokelpoisuuden määräaika lasketaan mainitusta päi-

västä.

Koska vanhentumislain soveltamisala ei koske tapaturmavakuutuslain mukaisia korvauksia eikä maksuja, tapaturmavakuutuslakiin on otettava siihen jo nykyisin sisältyviä erityisiä vanhentumissäännöksiä täydentävät säännökset. Tapaturmakorvausten takaisinperintään ei ole myöskään aiheellista soveltaa vanhentumislain mukaista kolmen vuoden vanhentumisaikaa, vaan tapaturmavakuutuslaissa olisi tarpeen säätää erikseen aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperimisen määräaika ja erikseen takaisinperintäsaatavan vanhentumisaika. Monivaiheisen takaisinperintäprosessin aikana ei ole aiheellista erikseen muistuttaa korvauksensaajaa aiheettomasti maksetusta korvauksesta vanhentumisen katkaisemiseksi, koska vasta takaisinperintäpäätöksellä vahvistetaan, mikä takaisinperittävä määrä on. Erilliset katkaisutoimet tulevat ajankohtaisiksi vasta takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen.

Lainvoimainen takaisinperintäpäätös saadaan tapaturmavakuutuslain 53 c §:n panna täytäntöön niin kuin riita-asiaassa annettu lainvoimainen tuomio. Se muodostaa ulosottolaissa (37/1895) tarkoitetun ulosottoperusteen, jonka perusteella vakuutuslaitos voi hakea suoraan saatavansa ulosmittausta siten kuin ulosottolaissa säädetään. Vakuutuslaitos voi periä takaisin aiheettomasti maksamansa eläkkeen myös kuittaamalla sen muista kuin lain 63 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetuista vastaisuudessa maksettavista korvauseristä.

Vahingoittuneen oikeus hakea ja saada korvausta voi vanhentua korvausasian vireille tuloa edeltävää vuotta aikaisemmalta ajalta, jos vireille tulo on kohtuuttomasti viivästynyt vahingoittuneesta johtuvasta syystä. Lisäksi oikeus tapaturmavakuutuslain mukaan erääntyneeseen korvauserään tai muuhun suoritukseen menetetään, jos sitä ei ole nostettu kolmen vuoden kuluessa. Tällä säännöksellä ei ole nykyisin juurikaan käytännön merkitystä, mutta se on kuitenkin edelleen tarpeen niitä vähäisiä poikkeustapauksia varten, joissa korvaus maksetaan vakuutuslaitoksen suostumuksella muutoin kuin korvauksensaajan pankkitilille. Vahingoittuneen korvausta koskeviin tapaturmavakuutuslain vanhentumissäännöksiin ei ole tarpeen tehdä

muutoksia.

2.2. Työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksu

Vanhentumislainsäädännön uudistaminen

Työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosototoimin annetussa laissa säädetään. Koska vanhentumislain soveltamisala ei siten koske työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisia maksuja, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin on otettava siihen jo nykyisin sisältyviä erityisiä vanhentumissäännöksiä täydentävät säännökset. Vanhentumista koskevien säännösten olisi tarkoituksenmukaista olla mahdollisimman yhdenmukaiset tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutusmaksun vanhentumissäännösten kanssa, koska työttömyysvakuutusmaksujen perintä tapahtuu tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevat säännökset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Omavastuumaksua ja sen palauttamista koskien laissa ei ole säännöksiä maksun vanhentumisesta. Tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista säätää vanhentumisesta myös näiltä osin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Työtapaturmavakuutus ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus

Julkisen hallintotehtävän hoitaminen

Ehdotetuissa muutoksissa on lähtökohtana, että tapaturmavakuutuslaitosten, Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen, Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja tapaturmasiain korvauslautakunnan julkisen tehtävän hoitamiseen sovellettaisiin hallintolakia, jollei erityisestä syystä perusteita hallintolaista

poikkeavaan sääntelyyn tapaturmavakuutuslaissa ole.

Tapaturmavakuutuslaissa ehdotetaan säilytettäväksi alle 15-vuotiaan puhevallan käyttöä koskeva poikkeussäännös. Sen mukaan tällaisen henkilön puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Samoin säilytettäisiin hallintolaista poikkeava säännös lähiomaisen oikeudesta puhevallan käyttöön korvausasiassa vakuutuslaitoksen suostumuksella silloin, kun korvauksenhakija ei pysty iän, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi hoitamaan asioitaan eikä hänellä ole vielä edunvalvojaa. Säännös on tarpeen tapaturma-asioissa, koska tapaturma on ennakoimaton tapahtuma ja korvausasiassa on kysymys menetetyntoimeentulon ja hoidon korvaamisesta.

Esteellisyyssäännösten osalta tapaturmavakuutuslaissa säädettäisiin lisäksi poikkeus, joka tekee mahdolliseksi, että vakuutuslaitoksen toimihenkilö voi hallintolain esteellisyyssäännöksistä huolimatta käsitellä tapaturmavakuutuslain mukaista asiaa, joka koskee vakuutuslaitoksessa työtapaturmavakuutuksen ottanutta työnantajaa, yrittäjää ja näiden palveluksessa olevaa henkilöä samoin kuin vakuutuslaitoksen oman henkilökunnan tapaturma-asioita.

Myös virheen korjaamista koskeissa säännöksissä ehdotetaan poikettavaksi hallintolaista. Tapaturmavakuutuslain nykyisiä asia- ja kirjoitusvirheen korjaamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että myös menettelyvirhe olisi säännöksissä tarkoitettu asiavirhe ja että ilmeiseen kirjoitus- tai laskuvirheeseen verrattava selvä virhe olisi säännöksessä tarkoitettu kirjoitusvirhe. Tämä muutos vastaisi hallintolakia. Muilta osin mainitut lainkohdat säilyisivät asiasisällöltään entisellään, joten niissä säilyisi hallintolain säännöksiä rajoitetumpi mahdollisuus korjata päätöksessä oleva virhe asianosaisen vahingoksi. Pykälän nykyistä 3 ja 4 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät hallintolakiin, joten ne ehdotetaan kumottavaksi.

Tapaturmavakuutusjärjestelmässä noudatettua käytännön mukaan vakuutuslaitoksen, Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätökset toimitetaan asianosaiselle tiedoksi postitse tavallisena tiedoksiantona. Tapaturmavakuutusjär-

jestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että näin voidaan menetellä jatkossakin myös asianosaista velvoittavien päätösten osalta. Tapaturmavakuutuslakiin ehdotetaan siksi otettavaksi tätä koskeva hallintolaista poikkeava säännös.

Edellä olevien lisäksi tapaturmavakuutuslaissa säilyisivät sen 39—41 §:ään sisältyvät tapaturmakorvauksen hakemista koskevat erityissäännökset, jotka ovat välttämättömiä korvausmenettelyn kannalta. Samoin säilytettäisiin lain 41 a, 41 b ja 41 c §:ssä olevat korvausasian selvittämisvelvollisuutta, päätöksen antamista ja niin sanottua korvaus- ja palvelutakuuta koskevat erityissäännökset, jotka antavat asianosaiselle hallintolakia paremman oikeussuojan. Edellä todettuja poikkeuksia lukuun ottamatta tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon sovellettaisiin siltä osin kuin kysymyksessä on julkisen hallinto- tehtävän hoitaminen hallintolain säännöksiä.

Vanhentumissäännökset

Koska vuoden 2004 alusta voimaan tulevat vanhentumislain säännökset eivät koske lakisääteistä tapaturmavakuutusta eivätkä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusta, mainittujen lakien nykyisiä vanhentumissäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi. Erityissäännöksissä voidaan ottaa samalla huomioon tapaturmavakuutusjärjestelmän erityispiirteet ja käytännön tarpeet. Liian lyhyt vanhentumisaika saattaisi houkutella vakuutusmaksun välttämisyriksiin. Työntekijän tapaturmaturva jää yhteisvastuullisesti muiden työntekijöiden kustannettavaksi, jos vakuutusmaksut peritään liian alhaisina. Siksi on perusteltua, että tapaturmavakuutusmaksun maksuunpanoaika on riittävän pitkä. Vanhentumislain mukaista kolmen vuoden vanhentumisaikaa voidaan pitää tapaturmavakuutusjärjestelmän kannalta liian lyhyenä. Toisaalta muun muassa vakuutusmaksun määrittämisessä on käytännössä noudatettu yleisen vanhentumislainsäädännön edellyttämää lyhyempää vanhentumiskäytäntöä. Samoin vanhentumisaajan jatkamismahdollisuus ei ole kaikissa tapauksissa tarkoituksenmukaista järjestelmän toimivuuden kannalta. Ehdotettavilla säännöksillä pyritään lyhentämään vanhentumislain

tapaan nykyisiä vanhentumisaikoja niissä tapauksissa, joissa se on mahdollista järjestelmän toimeenpanon kannalta.

Tapaturmavakuutuslakiin ehdotetaan vanhentumissäännöstä, joka koskee vakuutuslaitoksen oikeutta määrätä tapaturmavakuutusmaksu työnantajan maksettavaksi. Vakuutuslaitos ei voisi määrätä työnantajan vakuutusmaksua maksettavaksi sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut vakuutuskauden tasotusvakuutusmaksun erääntymispäivästä. Tasotusvakuutusmaksu erääntyisi vakuutuslaitoksen vakuutusehdoissaan määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua vakuutuskauden päättymisestä taikka jos vakuutus päättyy kesken vakuutuskauden, vakuutuksen päättymisestä. Päättäneiden erikoistariffioitujen vakuutusten kohdalla tämä määräaika voisi olla kolme vuotta, jos siitä on vakuutuslaitoksen kanssa sovittu. Laissa säilyisi nykyinen erityissäännös, joka koskee Tapaturmavakuutuslaitosten liiton työnantajalle vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi määräämän korotetun vakuutusmaksun vanhentumista.

Maksuunpannun vakuutusmaksun perimisen vanhentumisen osalta ehdotetaan noudatettavaksi edelleen tapaturmavakuutuslain nykyistä periaatetta. Sen mukaan maksuunpantu vakuutusmaksu olisi perittävässä niin kuin verulosottolaissa säädetään. Vakuutuslaitos voisi siten periä maksun suoraan ilman tuomiota tai päätöstä viiden vuoden kuluessa maksun maksuunpanosta. Muussa tapauksessa vakuutuslaitos menettäisi oikeutensa maksun saamiseen.

Lisäksi lakiin otettaisiin säännös, joka koskee sellaisten tapaturmavakuutuslain perusteella määrättävien maksuvelvoitteiden vanhentumista, joiden osalta vanhentumisesta ei erikseen säädetä. Säännös koskisi muun muassa laiminlyöntitapauksissa työnantajalta perittäviä korvauksia ja työnantajan omavastuusuutta sekä Tapaturmavakuutuslaitosten liiton vakuutuslaitokselle ja työnantajalle määräämiä takuumaksuja. Tällainen maksu olisi määrättävä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sai tiedon maksuvelvollisuuden perusteesta ja perittävä viiden vuoden kuluessa maksun määrittämisestä. Viimeksi ehdotettuja vanhentumisaikoja ei voisi

katkaista.

Tapaturmavakuutuslaissa säädettäisiin lisäksi aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperintää ja vakuutuksenottajan aiheettomasti maksaman vakuutusmaksun palautusta koskevasta vanhentumisesta. Kuten nykyisinkin, aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperinnästä olisi päätettävä kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluessa päätöksen antamisesta. Työnantajan oikeus aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautukseen vanhentuisi niin ikään kymmenessä vuodessa vakuutusmaksun maksupäivästä. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Viimeksi mainitut vanhentumisajat alkaisivat kuluu saatavan syntymisestä kuten nykyisinkin. Näin ollen työnantajan tai yrittäjän virheellisesti maksaman vakuutusmaksun palautuksen vanhentumisaika alkaisi kuluu kunkin virheellisesti suoritettua vakuutusmaksuerän maksupäivästä lukien. Aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperinnän vanhentumisaika alkaisi puolestaan kuluu jokaisen korvauserän osalta sen maksamispäivästä lukien.

Aiheettomasti maksetun korvauksen osalta ehdotettu kymmenen vuoden määräaika katkeaisi vain takaisinperintäpäätöksen antamisella. Muissa tilanteissa vanhentuminen katkeaisi siten kuin vanhentumislain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisun jälkeen alkava uusi viiden vuoden vanhentumisaika voitaisiin myös katkaista vanhentumislain 10 tai 11 §:ssä säädetyllä tavalla.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (HE 154/2003) työeläkelakeihin tarvittavista eläkevakuutusmaksusääntöistä. Mainitun ehdotuksen mukaan vakuutusmaksun vanhentumista koskeva maatalousyrittäjien eläkelain säännös säilyisi nykyisenä, joten tältä osin myöskään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin ei tarvita muutoksia. Sen sijaan maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan aiheettomasti maksetun maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun palautuksen van-

hentumiseen sovellettaisiin samoja määräyksiä kuin vastaavaan työntekijöiden eläkelain (395/1961) mukaiseen eläkevakuutusmaksuun. Jotta maatalousyrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutusmaksun yhteys säilyisi nykyisenä ehdotetaan, että edellä tapaturmavakuutuslakiin ehdotetut muutokset eivät koskisi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusmaksua. Sen sijaan maatalousyrittäjien eläkelakiin vakuutusmaksusääntöjen vanhentumista koskeva edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotettu muutos on tarpeen saattaa koskemaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakia. Virheellisesti suoritettua tapaturmavakuutusmaksun palautus vanhentuisi siten mainitun hallituksen esityksen mukaan kymmenessä vuodessa saatavan syntymisestä lukien. Syntymäpäivä olisi virheellisesti maksetun vakuutusmaksun maksupäivä. Vanhentumisen voisi katkaista vapaamuotoisesti siten kuin vanhentumislain 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kuluu uusi viiden vuoden pituinen vanhentumisaika. Muutoin kuin vakuutusmaksun osalta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin sovellettaisiin soveltuvin osin tapaturmavakuutuslakiin ehdotettavia vanhentumissääntöjä.

3.2. Työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaiset vanhentumissäännökset

Koska vuoden 2004 alusta voimaan tulevat vanhentumislain säännökset eivät koske työttömyysvakuutusmaksua, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan täydennettäväksi. Erityissääntöissä voidaan ottaa samalla huomioon työttömyysetuuksien rahoitusjärjestelmän erityispiirteet ja työttömyysvakuutusmaksun perintä tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. On tarkoituksenmukaista, että tapaturmavakuutusmaksua ja työttömyysvakuutusmaksua koskevat vanhentumissäännökset ovat mahdollisimman yhdenmukaiset.

Vakuutusmaksun liian lyhyt vanhentumis-

aika saattaisi houkuttaa vakuutusmaksun välttämisyriytyksiin. Siksi on perusteltua, että työttömyysvakuutusmaksun maksuunpanoaika on riittävän pitkä. Vanhentumislain mukaista kolmen vuoden vanhentumisaikaa voidaan pitää liian lyhyenä. Samoin vanhentumisaajan jatkamismahdollisuus ei ole kaikissa tapauksissa tarkoituksenmukaista järjestelmän toimivuuden kannalta. Ehdotettavilla säännöksillä pyritään lyhentämään vanhentumislain tapaan nykyisiä vanhentumisaikoja niissä tapauksissa, joissa se on mahdollista järjestelmän toimeenpanon kannalta.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyys-etuuksien rahoituksesta annettuun lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan vakuutusmaksu on määrättävä tapaturmavakuutuslaissa tarkoitetun vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden aikana. Vakuutusmaksun määräämisen jälkeen vakuutuslaitos voi hakea työttömyysvakuutusmaksun ulosottoa verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetun lain mukaisesti. Määräaika asettaa vakuutuslaitoksille velvollisuuden selvittää vakuutusmaksun määräytyminen ja määrätä vakuutusmaksu. Maksun määräämiselle asetetun kalenterivuoden määräajan jälkeen vakuutuslaitos voisi määrätä vakuutusmaksun viiden vuoden aikana, jos vakuutusmaksua ei ole voitu määrätä tai se on määrätty virheellisin perustein.

Esityksessä ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu tai sen ennakko vanhentuu kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Työnantaja ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Lain perusteella määrätyn maksun maksuunpanosta saa tehdä kirjallisen perustevalituksen tapaturmalautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpanu. Jos sellainen valitus tehdään ulosmittauk-

sen johdosta, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa perustevalituksesta säädetään. Työnantaja ja palkansaaja voivat perustevalituksella saada vahvistettua aiheettomasti maksamansa vakuutusmaksu tai ennakko. Aiheettomasti suoritettua vakuutusmaksua tai sen ennakkoa koskeva vanhentumissäännös on siten tarpeellinen.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyys-etuuksien rahoituksesta annettuun lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan omavastuumaksun määrästä ei voi antaa päätöstä sen jälkeen kun viisi vuotta on kulunut omavastuumaksun perimiselle asetetusta ajankohdasta. Jos omavastuumaksusta ei ole annettu päätöstä viiden vuoden aikana, päätöstä ei voisi enää antaa.

Lisäpäivien omavastuumaksun palautusta olisi haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun hakemus olisi voitu lain mukaan aikaisintaan tehdä. Hakemuksen vireille tulo keskeyttäisi määräajan kulumisen. Palautettavaa omavastuumaksua koskeva saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

4. Esityksen vaikutukset

Esitys lyhentää tapaturmavakuutuksessa ja työttömyysvakuutusmaksujärjestelmässä nykyisin noudatettuja, pääosin yleiseen vanhentumislainsäädäntöön perustuvia vanhentumisaikoja. Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esitys myös selkeyttää tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuasioissa noudatettavia vanhentumissäännöksiä.

Hallintolain ulottaminen koskemaan yleislakina tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain toimeenpanoa yhdenmukaistaa menettelyn hallinnossa noudatettavien hyvän hallinnon periaatteiden kanssa. Hallintolain soveltamiseen ehdotetut poikkeukset johtuvat vakuutusjärjestelmien erityispiirteistä ja ovat välttämättömiä niiden toimeenpanon kannalta. Ne eivät kuitenkaan vaaranna vakuutetun oikeusturvaa, vaan an-

tavat hänelle osin hallintolakia tehokkaampaa suojaa. Esityksellä ei ole sukupuolten tasa-arvoon kohdistuvia vaikutuksia taikka alueellisia vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä hallintolaista poikkeavien erityissäännösten osalta. Esityksessä on otettu huomioon oikeusministeriön tekemät huomautukset. Lisäksi on kuultu vakuutusvalvontavirastoa, asian kannalta keskeisinä työmarkkinaosapuolina Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliittoa, Palvelu-

työnantajat ry:tä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:tä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:tä, AKAVA ry:tä ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:ta sekä Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa ja Työttömyysvakuutusrahastoa.

6. Esitykseen vaikuttavia seikkoja

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi (HE 154/2003). Siinä työntekijäin eläkelakiin ehdotetut muutokset vaikuttavat tässä esityksessä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksessa noudatettaviksi ehdotettuihin vakuutusmaksun vanhentumissäännöksiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tapaturmavakuutuslaki

30 a §. Pykälän 3 momentista poistetaan nykyiset lakiviittaukset, joiden mukaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hoitaessa tapaturmavakuutuslain mukaisia toimeenpanotehtäviä noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain, kielilain ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain säännöksiä. Tammikuun 1 päivänä 2004 voimaan tuleva uusi kielilaki (423/2003) tulee sovellettavaksi Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimeenpanotehtäviin ilman nimenomaista lakiviittaustakin kyseisen lain omien soveltamisalasäännösten kautta. Samoin hallintolakia sovellettaisiin jäljempänä ehdotettavien muutosten seurauksena Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon lakiin sisältyvien soveltamisalasäännösten mukaisesti. Poikkeuksista hallintolain säännöksiin ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä. Hallitus on lisäksi antanut eduskunnan käsiteltäväksi esityksen saamen kielilaki (HE 46/2003 vp), joka ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2004 alusta. Laki ulottuisi Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon lakiehdotukseen sisältyvien lain soveltamisalasäännösten mukaisesti.

30 d §. Pykälän 4 momentista poistetaan edellä 30 a §:n kohdalla todetuina perusteluina nykyiset lakiviittaukset kumoutuvaan hallintomenettelylakiin, kielilakiin ja lakiin saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa.

35 a §. Pykälässä säädetään ennakkovakuutusmaksun ja tasoitusvakuutusmaksun suorittamisajan sijasta näiden vakuutusmaksusääntävien maksettavaksi erääntymisen ajankohdasta, josta jäljempänä 38 §:ään ehdotettava vakuutusmaksusääntävän maksuunpanon vanhentumisaika laskettaisiin. Vakuutuslaitoksen olisi siten määrättävä erääntymisajankohdasta mennessä maksuun pantavat vakuutusmaksut ja vakuutuksenottajalle palautettavan tasoitusmaksun määrä. Edellä mainituista määräajoista voidaan 37 §:n mukaisesti poi-

keta, jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan vakuutusmaksua tai maksu on määrätty virheellisesti sen vuoksi, että työnantaja on antanut vääriä tietoja tai on laiminlyönyt sitä varten välttämättömien tietojen antamisen.

37 §. Pykälän 2 momenttia täydennettäisiin siten, että säännöstä voitaisiin soveltaa myös tapauksiin, joissa vakuutusmaksun määrittämisen jälkeen ilmenee, että maksu on määrätty liian alhaiseksi sen vuoksi, että työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt tietojen antamisen. Ehdotetun momentin mukaan vakuutuslaitos voisi tällaisessa tapauksessa määrätä uudelleen kohtuullisen vakuutusmaksun arvioitun vastuun perusteella ja periä sen työnantajalta enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Vakuutusmaksua näin arvioitaessa tulisi ottaa kuitenkin huomioon vakuutusmaksun määrittämistä koskevat 35 §:n määräykset. Määrättävästä korotetusta vakuutusmaksusta vähennettäisiin työnantajan jo aikaisemmin mahdollisesti suorittama vakuutusmaksu.

38 §. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin nykyisin pykälän 3 ja 4 momentissa olevat säännökset työnantajan velvollisuudesta maksaa viivästyneelle vakuutusmaksulle viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaista viivästyskorkoa sekä ulosottoihin perittävän vakuutusmaksun korottamisesta viivästyskoron sijaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään vakuutuslaitoksen työnantajaan kohdistuvan vakuutusmaksusääntävän vanhentumisesta. Edellä ehdotetun 35 a §:n mukaan tasoitusvakuutusmaksu erääntyisi suoritettavaksi vakuutuslaitoksen määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä taikka jos vakuutus on päättynyt kesken vakuutuskauden, vakuutuksen päättymisestä. Niin sanottujen päättyneiden erikoistariffoitujen vakuutusten osalta tämä määräaika voi olla niin sovittaessa enintään kolme vuotta. Tarkemmasta erääntymisajasta

näiden määräaikojen puitteissa määrätään kunkin vakuutuslaitoksen vakuutusehdoissa. Ehdotetun momentin ensimmäisen virkkeen mukaan vakuutuslaitos ei voisi määrätä työnantajan maksettavaksi tämän lain mukaista vakuutusmaksua enää sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut vakuutuskauden tasoitusvakuutusmaksun erääntymisestä. Tätä vanhentumisaikaa ei voitaisi katkaista. Siten vakuutuslaitos menettäisi oikeuden vakuutuskauden vakuutusmaksun saamiseen, jollei sitä ole maksuunpantu viiden vuoden kuluttua siitä ajankohdasta lukien, jolloin kysymyksessä olevan vakuutuskauden tasoitusvakuutusmaksu vakuutuslaitoksen ehtojen mukaan erääntyisi.

Momentin ensimmäistä virkettä sovellettaisiin myös 37 §:n mukaan korotettuihin maksuihin. Myös tällöin viiden vuoden vanhentumisaika laskettaisiin vakuutuskausittain siitä lukien, kun tasoitusvakuutusmaksu vakuutuksen ehtojen mukaan erääntyisi kunkin vakuutuskauden osalta maksettavaksi. Momentin ensimmäinen virke on kirjoitettu niin, ettei se koskisi vakuuttamisvelvollisuuden läminlyönnin vuoksi työnantajalle määrättävää korotettua vakuutusmaksua, jonka määrää Tapaturmavakuutuslaitosten liitto. Tällaisen maksun määräämisen vanhentumisesta säädetään 36 §:ssä, jonka mukaan korotettu maksua ei voi määrätä pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluvalta vuodelta.

Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin lisäksi tapaturmavakuutuslain mukaan määrätyn työnantajan vakuutusmaksun perinnästä ja vanhentumisesta. Lain mukaan maksettavaksi määrätty vakuutusmaksu voitaisiin nykyiseen tapaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verulosottolaissa säädetään viidessä vuodessa maksun määräämisestä tai maksuunpanosta. Säädos on kirjoitettu siten, että se soveltuu sekä vakuutuslaitoksen edellä tarkoitettussa viiden vuoden ajassa että Tapaturmavakuutuslaitosten liiton 36 §:ssä säädetyssä ajassa määräämän vakuutusmaksun saamiseen olisi siten menetetty, jos sitä ei ole peritty työnantajalta viiden vuoden kuluessa siitä lukien, kun vakuutusmaksu on määrätty. Jos vakuutusmaksun suuruuden määrääminen ratkaistaan työnantajan perus-

tevalituksen johdosta muutoksenhakuelimen päätöksellä, edellä mainittu viiden vuoden aika alkaa kulua muutoksenhakuelimen lainvoimaisesta päätöksestä. Ehdotettu vanhentumissäännös koskee myös viivästyneelle vakuutusmaksusaatavalle perittävää viivästyskorkoa ja maksun korotusta.

Pykälän 3 momentissa säädetään työnantajan aiheettomasti maksaman vakuutusmaksun palautuksen vanhentumisesta. Vakuutuslainsäätäjän turvaa lain 53 a §:ssä säädetty perustevalitusoikeus. Sen nojalla vakuutuslainsäätäjän voi tehdä vakuutusmaksua koskevan perustevalituksen tapaturmalautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona vakuutuslaitos on maksuunpannut ennakkovakuutusmaksun tai suorittanut tasoitusvakuutusmaksun ja saada sitä kautta muutoksenhakuelimen päätöksen. Tällainen päätös on täytäntöön pantavissa siten kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio. Työntajan oikeus saada takaisin aiheettomasti maksamansa vakuutusmaksu vanhentuisi ehdotuksen mukaan kymmenen vuoden kuluessa vakuutusmaksun maksupäivästä, jollei työnantaja ole sitä ennen katkaissut vanhentumista. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaisi siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan vanhentumissäännöstä, jota sovellettaisiin sellaisiin tapaturmavakuutuslain mukaisiin työntajaan tai vakuutuslaitokseen kohdistuviin maksu- tai suoritusvelvoitteisiin, joita tapaturmavakuutuslain muut vanhentumissäännökset eivät koskisi. Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi muun muassa vakuutuslaitoksen tai Tapaturmavakuutuslaitosten liiton lain 11 §:n, 12 §:n 3 momentin, 38 b ja 38 c §:n ja 41 b §:n 6 momentin perusteella työntajaan tai vakuutuslaitokseen kohdistamiin sekä muihin näihin rinnastettaviin tapaturmavakuutuslakiin perustuviin maksu- tai suoritusvelvoitteisiin. Säännös ei ole tarkoitettu sovellettavaksi 35 a §, 36 ja 37 §:ssä tarkoitettuihin vakuutusmaksuihin. Se ei koskisi myöskään vakuutetulle maksettavia korvauksia. Niiden osalta vanhentumisesta säädetään 41 §:ssä, jota ei ehdoteta muutettavaksi. Momentissa tarkoitettu maksuvelvollisuus

olisi määrättävä kymmenen vuoden kuluessa siitä lukien, kun vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sai tietoonsa maksun tai muun suoritusvelvollisuuden perusteen. Oikeus tässä ajassa määrätyn maksun tai suorituksen perimiseen vanhentuisi, jos sitä ei ole peritty viiden vuoden kuluessa maksun määräämisestä, jollei tapaturmavakuutuslaissa erikseen muuta säädetä. Viimeksi mainittu viittaus koskee takuusuoritusten perimistä, joista säädetään 38 b ja 38 c §:ssä.

41 a §. Pykälän 3 momentista poistetaan erityissäännökset, jotka koskevat asianosaisen kuulemista ja eräiden hallintomenettelylain periaatteiden soveltamista tapaturmasioiden käsittelyssä. Näin ollen tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon siltä osin kuin kysymys on julkisen tehtävän hoitamisesta tulevat jatkossa sovellettaviksi hallintolain säännökset lukuun ottamatta jäljempänä ehdotettavia poikkeussäännöksiä.

Laissa ehdotetaan säilytettäväksi nykyinen alle 15-vuotiaan puhevallan käyttöä koskeva, hallintolaista poikkeava säännös. On edelleen perusteltua, että edunvalvoja päättäisi huomattavista taloudellisista eduista, jotka voivat liittyä myös alle 15-vuotiaalle maksettaviin ansionmenetyksen ja pysyvän haitan korvauksiin.

Lisäksi pykälässä poikettaisiin hallintolain esteellisyyssäännöksistä siten, ettei vakuutuslaitoksen toimihenkilö olisi pelkästään tämän asemansa vuoksi esteellinen käsittelemään tapaturma-asiaa, jossa vakuutuslaitos, jonka palveluksessa hän toimii, on työnantajan asemassa eikä myöskään asiaa, joka koskee vakuutuslaitoksessa tapaturmavakuutuksen ottanutta työnantajaa, tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa henkilöä tai yrittäjää.

41 d §. Pykälään lisätään säännös, jonka tarkoituksena on selkeyttää vakuutuslaitoksen palveluksessa toimivan asiantuntijalääkärin asemaa tapaturmakorvausasioissa suhteessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Momenttiin lisättäisiin määräys, jonka mukaan tapaturmavakuutuslaitoksen asiantuntijalääkärinä toimivan lääkärin tapaturmakorvausasiassa antamaan lääketieteelliseen arvioon ei sovelleta, mitä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:ssä säädetään. Mainittu säännös koskee laillistetun lääkärin tuomioistuimelle

tai muulle julkiselle viranomaiselle esitettäväksi tarkoitettuun lääkärinlausuntoon lisäämää vahvistusta, jonka perusteella todistus tai lausunto on pätevä ilman valallista vahvistusta, jollei tuomioistuimella toisin määrää.

Ehdotettavalla säännöksellä halutaan korostaa sitä, että vakuutuslaitoksen asiantuntijalääkärin ja vahingoittunutta hoitavan lääkärin asema ja tehtävät eroavat toisistaan. Tapaturmavakuutuslaitoksen asiantuntijalääkärin tehtävänä on asiantuntemuksensa puitteissa antaa lääketieteellinen arvio korvausasian ratkaisuun vaikuttavasta lääketieteellisestä seikasta. Useimmiten kysymys on lääketieteellisestä syy-yhteydestä tapaturman ja vahingoittuneen oireiden välillä sekä työkykyyn ja yleiseen haittaa vaikuttavien toimintakyvyn rajoitusten arvioinnista. Korvausasian ratkaisuun vaikuttavat useimmiten myös muut kuin lääketieteelliset seikat. Asiantuntijalääkäri osallistuu suullisesti ja kirjallisesti korvausratkaisun tekemiseen yhtenä asiantuntijana juristien, korvauskäsittelijöiden ja muiden hänen kanssaan samassa asemassa olevien asiantuntijoiden kanssa. Asiantuntijalääkäri toimii korvausasian käsittelyssä ja ratkaisemisessa osana vakuutuslaitoksen ratkaisuprosessia. Hän ei siten ole vakuutuslaitoksen ulkopuolinen tietolähde eikä hänen antamastaan arviosta kuulla erikseen asianosaista. Edellä mainittujen asiantuntijoiden kokonaisarvion perusteella hakijalle annetaan perusteltu päätös, johon hän voi hakea muutosta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki sääntelee hoitavan lääkärin ja potilaan välistä suhdetta. Tällaista suhdetta ei ole vakuutuslaitoksen asiantuntijalääkärin ja vahingoittuneen tai muun asiakkaan välillä.

41 e §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, miten vakuutuslaitoksen tapaturmasiassa antama päätös annetaan tiedoksi. Säännöksellä poikettaisiin hallintolain 60 §:stä, jonka mukaan tiedoksianto on toimitettava postitse saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Ehdotuksen mukaan vakuutuslaitoksen tapaturma-asioissa tekemät päätökset annettaisiin nykyiseen tapaan tiedoksi lähettämällä päätös sen vastaanottajalle tämän ilmoittamaan postiosoitteeseen kirjeel-

lä ilman saantitodistusta. Samaa tiedoksiantotapaa noudatettaisiin myös vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton laitaessa maksuun tapaturmavakuutuslain mukaisia maksuja. Ehdotettu tiedoksiantotapa on perusteltua tapaturmavakuutusasioissa vuosittaisten asioiden suuren lukumäärän vuoksi. Nykyisen käytännön mukaisen päätösten tiedoksiantotavan säilyttämisen ei voida katsoa vaarantavan asianosaisten oikeusturva. Päätökseen olisi merkittävä paitsi vastaanottajan nimi, myös päivä, jona päätös on postitettu ja vastaanottajan vakuutuslaitokselle ilmoittama osoite. Tapaturmavakuutuslain mukaan valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

53 f §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin asiavirheen korjaamisen edellytykseksi hallintolain 50 §:ää vastaavasti myös päätöstä tehtäessä tapahtunut menettelyvirhe. Tapaturmavakuutuslaissa ehdotetaan muutoin säilytettäväksi nykyinen asiavirheen korjaamista koskeva erityissäännös, jolla poikettaisiin hallintolain 50 §:stä sillä osin, että asiavirheen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttäisi tapaturma-asioissa aina asianosaisen suostumusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hallintolaista poikkeavasti myös kirjoitus- ja laskuvirheen oikaisun osalta. Asianosaiselle kohtuuttomaan lopputulokseen johtavaa kirjoitus- ja laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan virheen korjausta ei voisi tehdä hallintolain 51 §:stä poiketen silloinkaan, kun se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Pykälän nykyinen 3—4 momentti kumoutaisiin.

53 g. Pykälään lisättävä 4 momentissa säädettäisiin aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperintää koskevasta vanhentumisesta. Aiheettomasti maksettu korvaus olisi perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Siten yli kymmenen vuotta aikaisemmin aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperimisestä ei voitaisi enää antaa päätöstä. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuisi viiden vuoden kuluttua takaisinperintäpäätöksen antamisesta, jollei velan vanhentumisesta ole sitä

ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisumenettelyn ja vanhentumisen katkeamisen osalta olisi voimassa, mitä siitä velan vanhentumisesta annetun lain 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tästä vanhentumisen katkaisusta alkaisi kulua uusi, viiden vuoden pituinen vanhentumisaika.

1.2. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki

22 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siinä oleva viittaussäännös työntekijäin eläkelain 19 §:ään tarkennettaisiin koskemaan sanotun pykälän 1 momentin viimeistä virkettä sekä pykälän 2 ja 3 momenttia. Muutoksen seurauksena aiheettomasti maksetun tapaturmavakuutusmaksun palautuksen vanhentumiseen sovellettaisiin samoja määräyksiä kuin vastaavaan maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseen eläkevakuutusmaksuun. Lisäksi pykälässä oleva viittaussäännös työntekijäin eläkelain 16 §:ään kumottaisiin, jolloin todistajan kuulemisen osalta noudatettaisiin hallintolain säännöksiä.

1.3. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta

22 §. *Maksuvelvollisuuden laiminlyönti.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi sanamuodoltaan ehdotettua tapaturmalain 37 §:ää vastaavaksi. Jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatettaisiin tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä. Vakuutuslaitoksella on tällöin tapaturmavakuutuslain 37 §:n mukaan oikeus määrätä työnantajalle tapaturmavakuutuslain 35 §:n säännösten mukaisesti arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Työttömyysvakuutusmaksu määrätään vastaavasti samalta ajalta työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 22 §:n mukaisesti.

26 §. *Maksujen vanhentuminen.* Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan sää-

deettäväksi ajasta, jonka kuluessa vakuutuslatoksen on määrättävä työttömyysvakuutusmaksu. Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutuskautta seuraavan kalenterivuoden aikana. Mikäli lopullista vakuutusmaksua ei ole voitu määrätä tai se on määrätty virheellisin perustein, vakuutusmaksua ei voisi määrätä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut edellä mainitun kalenterivuoden päättymisestä. Kun vakuutusmaksu määrätään ehdotetun viiden vuoden kuluessa, voidaan vakuutusmaksu ulosottaa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetyn viiden vuoden ajan, jonka jälkeen oikeus maksun saamiseen on menetetty.

Ehdotetun lain 22 § 1 momentin mukaan jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatettaisiin vastaavasti tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä. Lain 26 §:n 1 momentissa ehdotettu viiden vuoden määräaika vakuutusmaksun määräämiselle koskisi myös tätä vakuutusmaksua. Jos työttömyysvakuutusmaksua ei määrätä viimeistään viiden vuoden aikana vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden jälkeen, maksua ei voitaisi enää määrätä. On tarkoituksenmukaista, että myös näissä tapauksissa on olemassa määräaika, jonka kuluessa lopullinen vakuutusmaksu on määrättävä. Tällöin työttömyysvakuutusmaksuna voidaan periä kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota virheelliset tiedot tai laiminlyönti koskevat.

Viiden vuoden määräaika vakuutusmaksun määräämiselle koskisi myös tapauksia, joissa vakuutusmaksun perusteena olevien tietojen havaitaan olevan virheellisiä ja vakuutusmaksua oikaistaan virheellisten tietojen johdosta takautuvasti jos se on muutoin mahdollista. Kyseessä olevilla tapauksilla tarkoitetaan esimerkiksi työnantajan palkkailmoituksen tulevia muutoksia ja täsmennyksiä tai kun vakuutusmaksun määräämisessä on tapahtunut jokin virhe.

Lain 22 § 1 momentin mukaan työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja siten myös työttömyysvakuutusmaksujen suo-

rittamisen, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun tapaturmavakuutuslain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Työttömyysvakuutusmaksu peritään tällöin enintään nelikertaisesti korotettuna. Maksut peritään siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta. Edellä mainitut tapaturmalain 36 §:n mukaiset maksut erääntyvät kun ne määrätään ja maksu voidaan ulosottaa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetyn viiden vuoden ajan, jonka jälkeen oikeus maksun saamiseen on menetetty. Ehdotettu 26 §:n 1 momentti ei koskisi edellä mainittuja tapauksia.

Lain 26 § 2 momentissa ehdotetaan säädetäväksi työnantajan tai palkansaajan aiheettomasti maksaman vakuutusmaksun palautusoikeuden vanhentumisesta. Aiheettomasti suoritettu vakuutusmaksu käsittäisi työnantajan liikaa maksaman ennakon ja vakuutusmaksun sekä palkansaajalta pidätetyn vakuutusmaksun.

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Työnantaja ja palkansaaja voivat tehdä kyseisen lainkohdan nojalla maksua koskevan perustevalituksen tapaturmalautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu ja saada sitä kautta muutoksenhakuelimen päätöksen. Tällainen päätös on täytäntöön pantavissa siten kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio. Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti maksamansa maksu vanhentuisi ehdotuksen mukaan kymmenen vuoden kuluessa vakuutusmaksun maksupäivästä, jollei vanhentumista sitä ennen ole katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaisi kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Saatavan vanhentumiselle ei säädetäisi lopullista vanhentumisaikaa vaan saatavan vanhentuminen voitaisiin katkaista aina uudelleen.

Vanhentuminen katkaisi siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Takaisinperintäsaatavan vanhen-

tuminen voidaan katkaista joko vapaamuotoisilla tai oikeudellisilla katkaisutoimilla. Katkaisutoimilta edellytetään, että katkaisutoimen tekee joko velkoja tai velallinen. Lisäksi edellytetään, että katkaisutoimen yhteydessä saatava yksilöidään riittävästi ja että toinen osapuoli saa katkaisutoimesta tiedon.

Ehdotetun 26 §:n 3 momentin mukaan omavastuumaksun määrästä ei voisi antaa päätöstä sen jälkeen kun viisi vuotta on kulunut omavastuumaksun perimiselle 24 b §:n 1 tai 2 momentissa asetetusta ajankohdasta. Omavastuumaksu peritään 24 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti lisäpäiväoikeuden alkaessa ja 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti irtisanotun työntekijän täytettyä 63 vuotta. Lain 24 b §:n 2 momentin mukaan jos työnantaja on tehnyt irtisanomansa lisäpäiviin oikeutetun henkilön kanssa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ja työntekijä on ollut sanotussa työssä vähintään vuoden, työttömyysvakuutusrahasto palauttaa työnantajalle hakemuksesta sen osan lisäpäivien omavastuumaksusta, jota koskeva osa jää käyttämättä. Jos työnantaja irtisanoo työntekijän uudelleen, peritään omavastuumaksu heti työttömyyden alkaessa sen estämättä, mitä 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään. Päätöksen antamiselle asetettavan määräjän alkaminen on tarkoituksenmukaista kytkeä edellä mainittuihin ajankohtiin. Työttömyysvakuutusrahasto voi siinä vaiheessa saada omavastuumaksun määräämiseksi tarvittavia tietoja ja ryhtyä selvittämään asiaa. Työttömyysvakuutusrahaston on tehtävä päätös omavastuumaksun määrästä. Omavastuumaksua koskevalla päätöksellä asetettu omavastuumaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa säädetään. Verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetun lain mukaan saaminen on maksuvelvolliselta perittävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu, uhalla, että oikeus maksun saamiseen on menetetty.

Ehdotetun 26 §:n 4 momentin mukaan lisäpäivien omavastuumaksun palautusta on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun hakemus olisi voitu lain 24 b §:n 2 momentin mukaan aikaisintaan tehdä. Jos työnantaja on

tehnyt irtisanomansa lisäpäiviin oikeutetun henkilön kanssa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ja työntekijä on ollut sanotussa työssä vähintään vuoden, työttömyysvakuutusrahasto palauttaa työnantajalle hakemuksesta sen osan lisäpäivien omavastuumaksusta, jota koskeva osa jää käyttämättä. Hakemuksen vireilletulo keskeyttäisi viiden vuoden määräajan kulumisen. Työttömyysvakuutusrahastolle syntyy velvollisuus antaa omavastuumaksun palauttamista koskeva päätös lain 24 c §:n mukaisesti. Palautettava omavastuumaksua koskeva saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Saatavan vanhentumiselle ei säädetäisi lopullista vanhentumisaikaa vaan saatavan vanhentuminen voitaisiin katkaista aina uudelleen.

2. Voimaantulo

2.1. Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi tapaturmavakuutuslain mukaisten aiheettomasti maksettujen korvausten takaisinperimiselle, takaisinperintäpäätöksellä vahvistetuille korvaussaataville, vakuutusmaksujen ja muiden maksujen maksuunpanolle, maksuunpannuille vakuutusmaksusaataville ja aiheettomasti suoritettujen vakuutusmaksujen palauttamiselle ehdotettujen vanhentumisaikojen johdosta siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetut vanhentumisajat koskisivat myös sellaisia saatavia, jotka ovat syntyneet ennen lain voimaantuloa. Niitä koskevia vanhentumisaikoja laskettaessa otettaisiin huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika kuitenkin siten, että tällaisen saatavan vanhentuminen tapahtuisi aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei saatavan vanhentuminen tapahtuisi myös lain voimaan tullessa voimassa olevien vanhentumissäännösten mukaan tätä ennen.

Voimaantulosäännöksessä saatavalla tarkoitettaisiin kaikkia edellä mainittuja korvauksia ja maksuja. Siirtymäsäännöksen kolmen vuoden määräajalla olisi merkitystä aikaisempaa lyhyempien vanhentumisaikojen takia, jotta velkojalle jäisi riittävä aika reagoida. Samanpituisen kolmen vuoden siirtymäaika on vanhentumislain voimaantulosäännöksessä. Voimaantulosäännökseen sisältyisi lisäksi 35 a §:ää koskeva perusindeksisäännös.

Lailla ehdotetaan kumottavaksi tapaturmavakuutuslain täytäntöönpanosta annetun asetuksen (850/1948) 6 §. Virka-avun saaminen todistajan kuulemiseen valan tai vakuutuksen nojalla ja asianosaisen kuulemiseen totuusvakuutuksen nojalla määräytyisi siten jatkossa hallintolain 40 §:n nojalla.

2.2. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2004. Lakia sovellettaisiin myös ennen lain voimaan tuloa syntyneisiin saataviin, minkä vuoksi sitä koskevaan voimaantulosäännökseen otettaisiin tapaturmavakuutuslakia vastaava, ennen lain voimaan tuloa syntyneitä saatavia koskeva siirtymäsäännös.

2.3. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2004. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisten vakuutusmaksujen määräämiselle ja aiheettomasti suoritettujen vakuutusmaksujen palauttamiselle ehdotettujen vanhentumisaikojen johdosta ehdotetaan voimaantulosäännökseen otettavaksi siirtymäsäännös.

Lain 26 §:n 1 ja 2 momenttiin ehdotetut vanhentumisajat koskisivat myös ennen lain voimaantuloa määrättävää vakuutusmaksua tai aiheettomasti suoritettavaa työttömyysvakuutusmaksua tai sen ennakkoa. Tällöin vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomi-

oon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Oikeus määrätä vakuutusmaksu lakkaa tai saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se lakkaisi tai vanhentuisi myös aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen. Siirtymäsäännöksen kolmen vuoden määräajalla olisi merkitystä aikaisempaa lyhyempien vanhentumisaikojen takia, jotta velkojalle jäisi riittävä aika reagoida. Samanpituisen kolmen vuoden siirtymäaika on vanhentumislain voimaantulosäännöksessä.

Lain työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 26 §:n 3 ja 4 momentit ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009 saman aikaisesti lailla 1301/2002 työnantajan työttömyysturvan omavastuusta säädettyjen säästöjen kanssa.

3. Sääntämisyjärjestys

Tapaturmavakuutuslakiin ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin ehdotetut vähäiset poikkeukset hallintolain säännöksistä eivät vaaranna perustuslain mukaisten hyvän hallinnon vaatimusten toteutumista. Poikkeukset ovat välttämättömiä tapaturmavakuutusjärjestelmien toimeenpanon kannalta ja poikkeussäännökset myös osin takaavat asianosaiselle hallintolakia tehokkaamman suojan toimeentuloturvan toteutumisessa.

Vanhentumislaki on annettu tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Siinä muun muassa säädetään velkoihin aiemmin sovellettuja vanhenemisaikoja lyhyempiä vanhentumisaikoja, joiden voimaantulossa sovelletaan samanpituisia kolmen vuoden siirtymäaika kuin nyt kysymyksessä olevissa lakiehdotuksissa. Nyt ehdotetuissa lainmuutoksissa ei ole heikennetty korvauksensaajan maksussa olevia etuuksia eivätkä ne vaikuta vakuutetun turvaan. Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 a §:n 3 momentti, 30 d §:n 4 momentti, 35 a § , 37 §:n 2 momentti, 38 §, 41 a §:n 3 momentti, 41 d §, 41 e §:n 1 momentti ja 53 f §,

sellaisina kuin ne ovat, 30 a §:n 3 momentti, 30 d §:n 4 momentti ja 37 §:n 2 momentti laissa 723/2002, 35 a § laissa 748/2003, 38 §, 41 d § ja 41 e §:n 1 momentti laissa 1204/1996, 41 a §:n 3 momentti laissa 1329/1999 ja 53 f § laissa 893/1994,

lisätään 53 g §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 893/1994, uusi 4 momentti seuraavasti:

30 a §

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsittelössä tämän lain mukaisia korvaus- ja vakuutamisvelvollisuutta koskevia asioita noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään vakuutuslaitoksista.

30 d §

Lausuntoasioiden käsittely on lautakunnassa kirjallinen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asian ratkaisemisesta lautakunnassa, lautakunnan päätösvaltaisuudesta ja hallinnosta sekä lautakunnan lausunnon muodosta. Lautakunta vahvistaa lausuntopyyntöissä käytettävät lomakkeet. Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat menot luetaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kustannuksiksi.

35 a §

Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoitusvakuutusmaksu. Mitä 35 §:n 2 momentissa säädetään vakuutusmaksusta, koskee vastaavasti myös ennakkovakuutusmaksua. Vakuutuskauden ennakkovakuutusmaksu eräänny maksettavaksi vakuutuslaitoksen määräämällä aikana. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutusmaksu peritään tai hänelle palautetaan tasoitusvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksujen erotus. Tasoitusvakuutusmaksuna perittävä tai palautettava määrä eräänny maksettavaksi vakuutuslaitoksen määräämällä aikana. Tasoitusvakuutusmaksu eräänny kuitenkin maksettavaksi viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä tai jos vakuutus on päätynyt kesken vakuutuskauden, vakuutuksen päättymisestä, jollei 37 §:n 2 momentista muuta johdu. Päättyneiden erikoistariffoitujen vakuutusten

osalta tämä määräaika saa kuitenkin olla yhtä vuotta pidempi, jos siitä on vakuutuksenottajan kanssa sovittu, kuitenkin enintään kolme vuotta. Vakuutuslaitos voi vakuutusehdoissa määrittellä määrän, jota pienempiä tasoitusvakuutusmaksuja ei peritä eikä palauteta. Tämä määrä saa olla enintään 8,41 euroa.

37 §

Jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua 35 ja 35 a §:n mukaisesti tai jos työnantajan vakuutusmaksu on määrätty liian alhaiseksi sen vuoksi, että työnantaja on laiminlyönyt I momentissa säädettyjen tietojen antamisen tai on antanut tiedot virheellisinä, vakuutuslaitoksella on oikeus määrätä 35 §:n säännökset huomioon ottaen työnantajalle arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Näin määrätystä vakuutusmaksusta vähennetään työnantajan viimeksi mainitulta ajalta aikaisemmin suorittama vakuutusmaksu.

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottotoimin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosotettavaksi periä saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

Vakuutuslaitos ei saa määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut vakuutuskauden tasoitusvakuutusmaksun erääntymispäivästä. Tämän lain mukaisesti määrätty työnantajan vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästyksen ajalta I momentin mukaan perittävä viivästyskorko ja vakuutusmaksun korotus saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Työntajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suorittamansa vakuutusmaksu vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua vakuutusmaksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Vakuutuslaitos ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto eivät saa määrätä työnantajan tai vakuutuslaitoksen maksettavaksi 11 §:ään, 12 §:n 3 momenttiin, 38 b ja 38 c §:ään tai 41 b §:n 6 momenttiin perustuvaa tai muuta näihin rinnastettavaa tämän lain mukaista maksua tai suoritusta sen jälkeen, kun kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sai tietoonsa maksu- tai suoritusvelvollisuuden perusteen. Jollei muualla tässä laissa toisin säädetä, tällaista maksua tai suoritusta ei saa periä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut sen määräämisestä.

41 a §

Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilööä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Vakuutuslaitoksen toimihenkilö ei ole pelkästään tämän asemansa vuoksi esteellinen käsittelemään tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, jossa vakuutuslaitos, jonka palveluksessa hän toimii, on työnantajan asemassa, eikä myöskään asiaa, joka koskee vakuutuslaitoksessa tämän lain mukaisen turvan järjestänyttä työnantajaa, tällaisen työntajan palveluksessa olevaa tai yrittäjää.

41 d §

Jos vakuutuslaitoksessa käsiteltävä korvasasia koskee lääketieteellisen seikan arviointia, laillistetun lääkärin on osallistuttava asian käsittelyyn ja merkittävä kannanottonsa asiakirjoihin. Lääkärin tässä toimessa antamaan arvioon ei sovelleta, mitä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 §:ssä säädetään.

41 e §

Vakuutuslaitoksen on annettava tämän lain

mukainen päätös ja maksuunpano tiedoksi lähettämällä se vastaanottajalle tämän ilmoittamaan postiosoitteeseen kirjeellä. Päätös on kirjoitettava suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, mikä on vahingoittuneen tai, jos asia koskee hänen edunsaajaansa, tämän kieli. Päätökseen on merkittävä myös päivä, jona se on postitettu, vastaanottajan nimi sekä tämän vakuutuslaitokselle ilmoittama osoite.

53 f §

Jos vakuutuslaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut nettelyvirhe, vakuutuslaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää kuitenkin, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Vakuutuslaitoksen on korjattava päätöksensä oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe tai muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

53 g §

Aiheettomasti maksettu korvaus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain 38 §:ää ja 53 g §:n 4 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Vakuutusmaksun erääntymisaikaa vastaa tällöin tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan 35 a §:n mukainen määräaika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se tätä ennen vanhentuisi tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan.

Tätä lakia sovellettaessa 35 a §:ssä säädettyä rahamäärää pidetään vuoden 1971 yleistä palkkatasoa vastaavana.

Tällä lailla kumotaan tapaturmavakuutuslain täytäntöönpanosta 3 päivänä joulukuuta 1948 annetun asetuksen (850/1948) 6 §.

2.

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 22 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 724/2002, seuraavasti:

22 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 19 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä sekä 2 ja 3 momentissa, maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta perusteet, joiden mukaan tarkoitetut

kustannukset lasketaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain mahdolla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se tätä ennen vanhentuisi tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan.

3.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998)
 22 §:n 1 momentti ja
lisätään lailla 639/2001 kumotun 26 §:n tilalle uusi 26 § seuraavasti:

22 §

Maksuvelvollisuuden laiminlyönti

Työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun mainitun lain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Lisämaksun maksuunpanossa noudatetaan sanotun lainkohdan säännöksiä. Jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatetaan vastaavasti tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä.

26 §

Maksujen vanhentuminen

Vakuutuslaitoksen on määrättävä työttömyysvakuutusmaksu edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden aikana. Mikäli vakuutusmaksua ei ole voitu määrätä tai se on määrätty virheellisin perustein, vakuutusmaksua ei voi määrätä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut edellisessä virkkeessä mainitun kalenterivuoden päättymisestä.

Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu tai sen ennakko vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua sen maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Omavastuumaksun määrästä ei voi antaa päätöstä sen jälkeen kun viisi vuotta on kulunut omavastuumaksun perimiselle 24 b §:n 1 tai 2 momentissa asetetusta ajankohdasta.

Lisäpäivien omavastuumaksun palautusta on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun hakemus olisi voitu lain 24 b §:n 2 momentin mukaan aikaisintaan tehdä. Hakemuksen vireilletulo keskeyttää määräajan kulumisen. Palautettavaa omavastuumaksua koskeva saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkeamisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 200 . Lain 26 §:n 3 ja 4 momentti tulevat voimaan _____ päivänä
 kuuta 200 .

Tämän lain 26 §:n 1 ja 2 momenttia sovel-

letaan myös ennen lain voimaantuloa määrätävään vakuutusmaksuun tai saatavaan. Tällöin aikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Oikeus määrätä vakuutusmaksu lakkaa tai saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain m-

jalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se lakkaisi tai vanhentuisi myös aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/1948) 30 a §:n 3 momentti, 30 d §:n 4 momentti, 35 a § , 37 §:n 2 momentti, 38 §, 41 a §:n 3 momentti, 41 d §, 41 e §:n 1 momentti ja 53 f §, sellaisina kuin ne ovat, 30 a §:n 3 momentti, 30 d §:n 4 momentti ja 37 §:n 2 momentti laissa 723/2002, 35 a § laissa 748/2003, 38 §, 41 d § ja 41 e §:n 1 momentti laissa 1204/1996, 41 a §:n 3 momentti laissa 1329/1999 ja 53 f § laissa 893/1994, *lisätään* 53 g §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 893/1994, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 a §

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hoitessa tämän lain mukaisia toimeenpanoteltäviä noudatetaan soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), kielilaissa (148/1992) ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa (516/1991) annetussa laissa säädetään. Liiton käsitellessä tämän lain mukaisia korvaus- ja vakuuttamisvelvollisuutta koskevia asioita noudatetaan lisäksi, mitä tässä laissa säädetään vakuutuslaitoksista.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton käsitellessä tämän lain mukaisia *korvaus- ja vakuuttamisvelvollisuutta koskevia asioita* noudatetaan *lisäksi* soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään vakuutuslaitoksista.

30 d §

Lausuntoasioiden käsittely lautakunnassa on kirjallinen *ja käsittelyssä on soveltuvin osin voimassa mitä hallintomenettelylaissa, kielilaissa ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa säädetään*. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asian

Lausuntoasioiden käsittely on lautakunnassa kirjallinen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asian ratkaisemisesta lautakunnassa, lautakunnan päätösvaltaisuudesta ja hallinnosta sekä lautakunnan lausunnon muodosta. Lautakunta vahvistaa lausunto-

ratkaisemisesta lautakunnassa, lautakunnan päätösvaltaisuudesta ja hallinnosta sekä lautakunnan lausunnon muodosta. Lautakunta vahvistaa lausuntopyynnöissä käytettävät lomakkeet. Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat menot luetaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kustannuksiksi.

35 a §

Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoisvakuutusmaksu. Mitä 35 §:n 2 momentissa säädetään vakuutusmaksusta, koskee vastaavasti myös ennakkovakuutusmaksua. Vakuutuskauden ennakkovakuutusmaksu on suoritettava vakuutuslaitoksen määräämänä aikana. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutusnottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoisvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksun erotus vakuutuslaitoksen määräämänä aikana. Tasoisvakuutusmaksu on kuitenkin perittävä tai palautettava viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä tai jos vakuutus on päättynyt kesken vakuutuskauden, vakuutuksen päättymisestä, jollei 37 §:n 2 momentista muuta johdu. Pääntyneiden erikoistariffoitujen vakuutusten osalta tämä määräaika saa kuitenkin olla yhtä vuotta pidempi, jos siitä on vakuutusnottajan kanssa sovittu, kuitenkin enintään kolme vuotta. Vakuutuslaitos voi vakuutusehdoissa määritellä määrän, jota pienempiä tasoisvakuutusmaksuja ei peritä eikä palauteta. Tämä määrä saa olla enintään 8,41 euroa.

pyynnöissä käytettävät lomakkeet. Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat menot luetaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kustannuksiksi.

35 a §

Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoisvakuutusmaksu. Mitä 35 §:n 2 momentissa säädetään vakuutusmaksusta, koskee vastaavasti myös ennakkovakuutusmaksua. Vakuutuskauden ennakkovakuutusmaksu *erääntyy maksettavaksi* vakuutuslaitoksen määräämänä aikana. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutusnottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoisvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksujen erotus. *Tasoisvakuutusmaksuna* perittävä tai palautettava määrä *erääntyy maksettavaksi vakuutuslaitoksen määräämänä aikana*. Tasoisvakuutusmaksu erääntyy kuitenkin maksettavaksi viimeistään vuoden kuluessa vakuutuskauden päättymisestä *tai jos vakuutus on päättynyt kesken vakuutuskauden*, vakuutuksen päättymisestä, jollei 37 §:n 2 momentista muuta johdu. Pääntyneiden erikoistariffoitujen vakuutusten osalta tämä määräaika saa kuitenkin olla yhtä vuotta pidempi, jos siitä on vakuutusnottajan kanssa sovittu, kuitenkin enintään kolme vuotta. Vakuutuslaitos voi vakuutusehdoissa määritellä määrän, jota pienempiä tasoisvakuutusmaksuja ei peritä eikä palauteta. Tämä määrä saa olla enintään 8,41 euroa.

37 §

Jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan vakuutusmaksua sen vuoksi, että työnantaja on antanut vääriä tietoja tai laiminlyönyt sitä varten välttämättömien tietojen antamisen, vakuutuslaitoksella on oikeus periä työnantajalta arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuu-

Jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua 35 ja 35 a §:n mukaisesti tai jos työnantajan vakuutusmaksu on määrätty liian alhaiseksi sen vuoksi, että työnantaja on laiminlyönyt 1 momentissa säädettyjen tietojen antamisen tai on antanut tiedot virheellisinä,

Voimassa oleva laki

tusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat.

38 §

Työnantajan maksettava vakuutusmaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

Samalla tavalla täytäntöönpanokelpoisia ovat vakuutusosoikeuden, tapaturmalautakunnan, vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton lainvoimaiset päätökset työnantajan suoritettaviksi määräytyistä maksuista ja korvauksista.

Jos vakuutusmaksua ei suoriteta 35 a §:ssä säädettävänä aikana, viivästymisajalta on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/82) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Ulosottotoimin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosmitattavaksi periä saatavalleen 3 momentissa mainittua viivästyskorkoa. Vakuutusmaksu ja korotus tai sen sijaan tuleva korko ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin 1 momentissa säädetään.

Ehdotus

vakuutuslaitoksella on oikeus määrätä 35 §:n säännökset huomioon ottaen työnantajalle arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Näin määritystä vakuutusmaksusta vähennetään työnantajan viimeksi mainitulta ajalta aikaisemmin suorittama vakuutusmaksu.

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottotoimin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosotettavaksi periä saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

Vakuutuslaitos ei saa määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut vakuutuskauden tasoitusvakuutusmaksun erääntymispäivästä. Tämän lain mukaisesti määrätty työnantajan vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta 1 momentin mukaan perittävä viivästyskorko ja vakuutusmaksun korotus saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Työnantajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suorittamansa vakuutusmaksu vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua vakuutusmaksun maksupäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Vakuutuslaitos ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto eivät saa määrätä työnantajan tai vakuutuslaitoksen maksettavaksi 11 §:ään, 12 §:n 3 momenttiin, 38 b ja 38 §:ään tai 41 b §:n 6 momenttiin perustuvaa tai muuta näihin rinnastettavaa tämän lain mukaista maksua tai suoritusta

sen jälkeen, kun kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun vakuutuslaitos tai Tapaturma- vakuutuslaitosten liitto sai tietoonsa maksu- tai suoritusvelvollisuuden perusteen. Jollei muualla tässä laissa toisin säädetä, tällaista maksua tai suoritusta ei saa periä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut sen määrittämisestä.

41 a §

Käsiteltäessä vakuutuslaitoksessa tämän lain mukaista vakuuttamisvelvollisuutta, korvausasiaa ja takaisinperintää sekä näihin rinnastettavia asioita asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos se on hänen etunsa vuoksi ilmeisen tarpeellista. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Muutoin käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain (598/1982) 4, 6, 9–11, 16, 16 a, 16 b, 21, 23 ja 24 §:ssä ilmaistuja periaatteita. Vakuutuslaitoksen toimihenkilö voi kuitenkin sen estämättä, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee vakuutuslaitosta työnantajana.

Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Vakuutuslaitoksen toimihenkilö ei ole pelkästään tämän asemansa vuoksi esteellinen käsittelemään tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, jossa vakuutuslaitos, jonka palveluksessa hän toimii, on työnantajan asemassa, eikä myöskään asiaa, joka koskee vakuutuslaitoksessa tämän lain mukaisen turvan järjestänyttä työnantajaa, tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa tai yrittäjää.

41 d §

Jos vakuutuslaitoksessa käsiteltävä korvausasia koskee lääketieteellisen seikan arviointia, laillistetun lääkärin on osallistuttava asian käsittelyyn ja merkittävä kannanottonsa asiakirjoihin.

41 d §

Jos vakuutuslaitoksessa käsiteltävä korvausasia koskee lääketieteellisen seikan arviointia, laillistetun lääkärin on osallistuttava asian käsittelyyn ja merkittävä kannanottonsa asiakirjoihin. Lääkärin tässä toimessa antamaan arvioon ei sovelleta, mitä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 §:ssä säädetään.

41 e §

Vakuutuslaitoksen on viipymättä toimitettava korvausta koskeva päätöksensä asianosaiselle tai hänen omaiselleen näiden ilmoittamalla osoitteella. Päätös on kirjoitettava suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, mikä on työntekijän tai, jos asia koskee hänen omaistaan, tämän kieli.

41 e §

Vakuutuslaitoksen on annettava tämän lain mukainen päätös ja maksuunpano tiedoksi lähettämällä se vastaanottajalle tämän ilmoittamaan postiosoitteeseen kirjeellä. Päätös on kirjoitettava suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, mikä on vahingoittuneen tai, jos asia koskee hänen edunsaajaansa, tämän kieli. Päätökseen on merkit-

tävä myös päivä, jona se on postitettu, vastaanottajan nimi sekä tämän vakuutuslaitokselle ilmoittama osoite.

53 f §

Jos vakuutuslaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen vääriin lain soveltamiseen, vakuutuslaitos voi asianosaisen suostumuksella poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Jos vakuutuslaitoksen päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe, vakuutuslaitoksen on korjattava se. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

Korjaamisesta on tehtävä merkintä vakuutuslaitoksen tallekappaleeseen. Asianosaiselle on toimitettava korjattu tai uusi päätös. Jos päätöksestä on vireillä muutoksenhaku, vakuutuslaitoksen on ilmoitettava korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta ja toimitettava siinä tehty päätös myös muutoksenhakuelimelle.

Päätökseen, jolla vakuutuslaitos ei ole hyväksynyt virheen korjaamista koskevaa vaatimusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

53 f §

Jos vakuutuslaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, vakuutuslaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää kuitenkin, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Vakuutuslaitoksen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe tai muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

53 g §

Aiheettomasti maksettu korvaus on perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain 38 §:ää ja 53 g§:n 4 momenttia sovelletaan myös ennen lain voi-

maantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Vakuutusmaksun erääntymisaikaa vastaa tällöin tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan 35 a §:n mukainen määräaika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se tätä ennen vanhentuisi tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan.

Tätä lakia sovellettaessa 35 a §:ssä säädettyä rahamäärää pidetään vuoden 1971 yleistä palkkatasoa vastaavana.

Tällä lailla kumotaan tapaturmavakuutuslain täytäntöönpanosta 3 päivänä joulukuuta 1948 annetun asetuksen (850/1948) 6 §.

2.

Laki

maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 22 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 724/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 16 ja 19 §:ssä, maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osallistumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä

Ehdotus

22 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 19 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä sekä 2 ja 3 momentissa, maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä, 55 §:n 1 momentissa sekä 61 a, 63, 64 h ja 64 i §:ssä säädetään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos on velvollinen osal-

Voimassa oleva laki

mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta perusteet, joiden mukaan edellä tarkoitetut kustannukset lasketaan.

Ehdotus

listumaan tapaturmavakuutuslain 30 a ja 30 b §:ssä mainitun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan ja kustannuksiin siltä osin kuin ne liittyvät tämän lain toimeenpanoon. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen hakemuksesta perusteet, joiden mukaan tarkoitetut kustannukset lasketaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kulluttua lain voimaantulosta, jollei se tätä ennen vanhentuisi tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan.

3.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998) 22 §:n 1 momentti ja
lisätään lailla 639/2001 kumotun 26 §:n tilalle uusi 26 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Maksuvelvollisuuden laiminlyönti

Työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun mainitun lain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuu-

Ehdotus

22 §

Maksuvelvollisuuden laiminlyönti

Työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun mainitun lain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuu-

tusmaksun lisämaksuna. Lisämaksun maksuunpanossa noudatetaan sanotun lainkohdan säännöksiä. Jos työnantaja on antanut väärää tietoa tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatetaan vastaavasti tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä.

tusmaksun lisämaksuna. Lisämaksun maksuunpanossa noudatetaan sanotun lainkohdan säännöksiä. Jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatetaan vastaavasti tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä.

26 §

Maksujen vanhentuminen

Vakuutuslaitoksen on määrättävä työttömyysvakuutusmaksu edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuskauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden aikana. Mikäli vakuutusmaksua ei ole voitu määrätä tai se on määrätty virheellisin perustein, vakuutusmaksua ei voi määrätä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut edellisessä virkkeessä mainitun kalenterivuoden päättymisestä.

Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu tai sen ennako vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua sen maksupäivästä, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Omavastuumaksun määrästä ei voi antaa päätöstä sen jälkeen kun viisi vuotta on kulunut omavastuumaksun perimiselle 24 b §:n 1 tai 2 momentissa asetetusta ajankohdasta.

Lisäpäivien omavastuumaksun palautusta on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun hakemus olisi voitu lain 24 b §:n 2 momentin mukaan aikaisintaan tehdä. Hakemuksen vireilletulo keskeyttää määräjän kulumisen. Palautettavaa omavastuumaksua koskeva saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumisesta ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen kat-

Ehdotus

keamisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 200 . Lain 26 §:n 3 ja 4 momentti ulevat voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Tämän lain 26 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa määrättävään vakuutusmaksuun tai saatavaan. Tällöin aikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Oikeus määrätä vakuutusmaksu lakkaa tai saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se lakkaisi tai vanhentuisi myös aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.
